06.05.2025 09:17:18
ΨΗΦΙΑΚΑ
ΥΠΟΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟ
ΑΠΟ
VARVARA ZACHARAKI

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

5 Μαΐου 2025 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου **2128**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 202/15-04-2025

Τροποποίηση Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» («Education and Human Rights»).

Η ΣΥΓΚΛΗΤΟΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των Α.Ε.Ι. με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις.» (Α' 141), και ειδικότερα τα άρθρα 79 έως και 88,

2. την υπό στοιχεία 135557/Ζ1/1-11-2022 εγκύκλιο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή των διατάξεων του ν. 4957/2022 "Νέοι ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα: Ενίσχυση της ποιότητας, της λειτουργικότητας και της σύνδεσης των ΑΕΙ με την κοινωνία και λοιπές διατάξεις" (Α' 141) για την οργάνωση και λειτουργία προγραμμάτων μεταπτυχιακών σπουδών και λοιπά θέματα»,

3. την υπό στοιχεία 18137/Ζ1/16-02-2023 κοινή υπουργική απόφαση «Καθορισμός των προϋποθέσεων και της διαδικασίας οργάνωσης Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)» (Β' 1079),

4. τον ν. 4386/2016 «Ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις» (Α' 83),

5. το π.δ. 85/2013 «Ίδρυση, μετονομασία, ανασυγκρότηση Σχολών και ίδρυση Τμήματος στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών» (Α' 124),

6. τον ν. 3374/2005 «Διασφάλιση της ποιότητας στην ανώτατη εκπαίδευση. Σύστημα μεταφοράς και συσσώρευσης πιστωτικών μονάδων - Παράρτημα διπλώματος» (Α' 189) και ιδίως τα άρθρα 14 και 15,

7. την υπό στοιχεία Φ5/89656/Β3/13-8-2007 απόφαση «Εφαρμογή του Συστήματος Μεταφοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων» (Β' 1466),

8. τον ν. 4589/2019 «Συνέργειες Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου Θεσσαλίας με τα Τ.Ε.Ι. Θεσσαλίας και Στερεάς Ελλάδας, Παλλημνιακό Ταμείο και άλλες διατάξεις» (Α' 13),

9. την υπ' αρ. 1432/20-01-2023 (Β' 392) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ,

10. την υπ' αρ. 722/30-05-2018 (Β' 2501) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία ιδρύθηκε το ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» («Education and Human Rights») του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία,

11. την υπ' αρ. 964/08-08-2018 (Β' 4170) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε ο κανονισμός του ΠΜΣ,

12. την υπ' αρ. 983/29-12-2021 (Β' 324) απόφαση της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ με την οποία εγκρίθηκε η τροποποίηση του κανονισμού του ΠΜΣ,

13. το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ (12η συνεδρία 06-07-2023) (Β' 4894) όπου εγκρίθηκε η τροποποίηση του κανονισμού του ΠΜΣ,

14. το απόσπασμα πρακτικού της Συνέλευσης του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του ΕΚΠΑ (συνεδρίαση 6η/12-12-2024),

15. το απόσπασμα πρακτικού της Επιτροπής Μεταπτυχιακών Σπουδών του ΕΚΠΑ (συνεδρίαση 18-03-2025),

16. το απόσπασμα πρακτικού της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ (9η συνεδρίαση 02-04-2025),

17. το γεγονός ότι με την παρούσα δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού,

18. το γεγονός ότι οι διατάξεις της παρούσας δεν αφορούν σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο ΕΜΔΔ -ΜΙΤΟΣ, αποφασίζει:

Την τροποποίηση και τη λειτουργία του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» («Education and Human Rights»), από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026, ως ακολούθως:

Άρθρο 1
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών θα οργανώσει και θα λειτουργήσει από το ακαδημαϊκό έτος 2025-2026 Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) με τίτλο «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» («Education and Human Rights»), σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

Άρθρο 2
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ-ΣΚΟΠΟΣ

2.1 Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) στην Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα έχει ως αντικείμενο τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στην Εκπαίδευση και την κοινωνία γενικότερα. Το γνωστικό αυτό αντικείμενο εντάσσεται στις Επιστήμες της Αγωγής και στις Κοινωνικές Επιστήμες.

2.2 Σκοπός του ΠΜΣ είναι:

Το ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» επιδιώκει να διαμορφώσει επιστήμονες και επαγγελματίες οι οποίοι/ες συμμετέχουν στην έρευνα, στη διδασκαλία και στη διαμόρφωση εκπαιδευτικών πολιτικών με έμφαση στην καταπολέμηση των κοινωνικών ανισοτήτων και στην εμπέδωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην εκπαίδευση, καθώς και να συμβάλει στην ενίσχυση των θεωρητικών γνώσεων και των ερευνητικών εμπειριών επαγγελματιών που ενδεχομένως ήδη εργάζονται σε συναφείς τομείς. Το περιεχόμενο του ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα μαθημάτων τα οποία εντάσσονται στις κοινωνικές και τις ανθρωπιστικές επιστήμες, στις επιστήμες της αγωγής και τις πολιτικές επιστήμες. Πιο συγκεκριμένα, οι ερευνητικοί χώροι στους οποίους εντάσσονται οι εκπονούμενες διπλωματικές είναι οι ακόλουθοι, μεταξύ άλλων (με αλφαβητική σειρά):

- Ανάλυση λόγου
- Διαπολιτισμική εκπαίδευση
- Διδασκαλία της ελληνικής ως πρόσθετης γλώσσας
- Εκπαίδευση για την αειφόρο ανάπτυξη
- Εκπαίδευση μειονοτήτων
- Εκπαιδευτική πολιτική και εκπαιδευτικοί θεσμοί
- Έμφυλες ταυτότητες
- Θεωρία ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Κοινωνική ψυχολογία
- Κοινωνιολογία της εκπαίδευσης
- Κριτικός γραμματισμός
- Περιβαλλοντική εκπαίδευση
- Πολυπολιτισμική εκπαίδευση
- Συγκριτική παιδαγωγική
- Φεμινιστική θεωρία
- Φυλετικές θεωρίες και ρατσισμός
- Φύλο και σεξουαλικότητα

Έμφαση μάλιστα δίνεται σε ποιοτικές και κριτικές προσεγγίσεις που προέρχονται από τους χώρους αυτούς.

2.3 Με την επιτυχή ολοκλήρωση του προγράμματος οι απόφοιτοι θα είναι ικανοί να:

- Κατανοούν σε βάθος και να ερμηνεύουν κριτικά κοινωνικά φαινόμενα που σχετίζονται με κάθε είδους κοινωνικές διακρίσεις, καθώς και την ιστορικότητά τους,
- να αναλύουν και να προσεγγίζουν κριτικά τους εκπαιδευτικούς θεσμούς και φορείς των σύγχρονων κοινωνιών,
- να συνειδητοποιούν και να αναστοχάζονται πάνω στις συνθήκες και τις προκλήσεις που απαντούν στον χώρο της σύγχρονης εκπαίδευσης και οι οποίες συναρτώνται με την πολιτισμική ετερότητα,
- να προβληματίζονται γύρω από το περιεχόμενο, την εξέλιξη και τους περιορισμούς της έννοιας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων,
- να συνδέουν τη θεωρία με την ερευνητική, επαγγελματική και ευρύτερα με την κοινωνική πράξη,
- να σχεδιάζουν και να εκπονούν έρευνα σε θέματα σχετικά με τα αντικείμενα του ΠΜΣ,
- να εφαρμόζουν και να συνδυάζουν δημιουργικά θεωρητικές έννοιες και αναλυτικά εργαλεία για την ερμηνεία σωμάτων δεδομένων,
- να παρεμβαίνουν δημιουργικά και αποτελεσματικά με στόχο τη διαχείριση και την αντιμετώπιση καθημερινών συνθηκών και συμβάντων σε κοινωνικούς, επαγγελματικούς και εκπαιδευτικούς χώρους όπου αναδύονται ζητήματα σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις ταυτότητες και τις κοινωνικές ανισότητες,
- να σχεδιάζουν και να πραγματοποιούν εκπαιδευτικές παρεμβάσεις με στόχο τον αναστοχασμό εκπαιδευτικών και μαθητών/τριών πάνω στα ανθρώπινα δικαιώματα και τις κοινωνικές ανισότητες και ταυτότητες.

Οι παραπάνω μαθησιακοί στόχοι γίνεται προσπάθεια να επιτευχθούν μέσα από συγκεκριμένες διδακτικές και ερευνητικές πρακτικές στο πλαίσιο των μαθημάτων του ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα», οι οποίες περιγράφονται στον Οδηγό Σπουδών, στα αναλυτικά περιγράμματα των μαθημάτων και αναπτύσσονται αναλυτικότερα στο eclass.

Συνοπτικά αναφέρονται οι εξής:

- Η αναζήτηση, η μελέτη και η αναστοχαστική/κριτική προσέγγιση ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας σχετικής με τις θεματικές του εκάστοτε μαθήματος,
- η παρουσίαση, η συζήτηση και η συγκριτική επεξεργασία ήδη υπαρχουσών ερευνών στην τάξη,
- η συλλογή δεδομένων βάσει συγκεκριμένων μεθοδολογικών εργαλείων και αρχών ανάλογα με το περιεχόμενο και τις απαιτήσεις κάθε μαθήματος,
- η συγγραφή ερευνητικών εργασιών ποικίλης έκτασης και θεματολογίας,
- η εκπόνηση εργασιών σε ατομικό ή ομαδικό επίπεδο,
- οι προφορικές ή γραπτές εξετάσεις σε ύλη συναφή με το εκάστοτε μάθημα.

Πέρα από τις διδακτικές και ερευνητικές πρακτικές που αναφέρθηκαν ως εδώ, στο πλαίσιο του ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» ή συγκεκριμένων μαθημάτων προσκαλούνται για διαλέξεις ερευνητές/τριες που εργάζονται σε χώρους συναφείς με τις θεματικές του. Στόχος αυτών των διαλέξεων είναι οι φοιτητές/τριες αλλά και οι διδάσκοντες/ουσες να έρθουν σε επαφή με θεματικές, μεθόδους, ευρήματα και προβληματισμούς

που θα ανανεώσουν τις γνώσεις τους και θα διευρύνουν περαιτέρω τους προβληματισμούς τους γύρω από την εκπαίδευση και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Ταυτόχρονα, γίνεται προσπάθεια να εμπλουτίζεται η βιβλιογραφία που έχουν στη διάθεσή τους οι φοιτητές/τριες και οι διδάσκοντες/ουσες μέσα από την απόκτηση καινούργιων τίτλων στη βιβλιοθήκη του σπουδαστηρίου και της Σχολής.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα του ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» καθορίζονται με βάση το Ευρωπαϊκό και Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και τους Περιγραφικούς Δείκτες του Δουβλίνου για το επίπεδο 7. Κύριος στόχος του ΠΜΣ ΕΑΔ είναι η γόνιμη και δημιουργική σύνδεση της διδασκαλίας με την έρευνα, κάτι που διατρέχει τον προσδιορισμό τόσο των επιδιωκόμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων που θέτουν όλα ανεξαιρέτως τα μαθήματά του, όσο και τους τρόπους με τους οποίους γίνεται προσπάθεια να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί.

Άρθρο 3
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΙ ΤΙΤΛΟΙ

3.1 Για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των προσφερόμενων μαθημάτων του ΠΜΣ και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν είκοσι (120) ECTS.

3.2 Το ΠΜΣ απονέμει Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) στην «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» (MA in Education and Human Rights).

Άρθρο 4
ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

4.1 Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί/ές πτυχιούχοι, κάτοχοι τίτλου του Α’ κύκλου σπουδών των Τμημάτων Επιστημών της Αγωγής και της Εκπαίδευσης ή Κοινωνικών και Ανθρωπιστικών Επιστημών ΑΕΙ της ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, καθώς και απόφοιτοι άλλων Τμημάτων ΑΕΙ συναφών προς το αντικείμενο του ΠΜΣ της ημεδαπής ή ομοταγών, αναγνωρισμένων της αλλοδαπής, καθώς και πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι. συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

4.2 Ο ανώτατος αριθμός των εισακτέων φοιτητών/τριών στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών ορίζεται σε είκοσι πέντε (25) συνολικά. Ο ανώτατος αριθμός εισακτέων προσδιορίζεται σύμφωνα με τον αριθμό των διδασκόντων του Π.Μ.Σ. και την αναλογία φοιτητών-διδασκόντων, την υλικοτεχνική υποδομή, τις αίθουσες διδασκαλίας, την απορρόφηση των διπλωματούχων από την αγορά εργασίας.

4.3 Επιπλέον του αριθμού εισακτέων γίνεται δεκτό ένα (1) μέλος των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. κατ’ έτος, εφόσον το έργο που επιτελεί στο Ίδρυμα είναι συναφές με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

4.4 Οι υπότροφοι του ΙΚΥ, οι αλλοδαποί υπότροφοι του ελληνικού κράτους, για το ίδιο ή συναφές γνωστικό αντικείμενο με αυτό του Π.Μ.Σ., εφόσον πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις εισαγωγής στο ΠΜΣ γίνονται δεκτοί χωρίς εξετάσεις.

Άρθρο 5
ΤΡΟΠΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

5.1 Η επιλογή των φοιτητών/τριών γίνεται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του ΕΚΠΑ και τις προβλέψεις της παρούσας απόφασης.

5.2 Κάθε Μάρτιο, με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία του Ε.Κ.Π.Α, δημοσιεύεται και αναρτάται στην ιστοσελίδα του Τμήματος και του Ιδρύματος προκήρυξη για την εισαγωγή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στο Π.Μ.Σ. Οι σχετικές αιτήσεις μαζί με τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατατίθενται στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ., σε προθεσμία που ορίζεται κατά την προκήρυξη και μπορεί να παραταθεί με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

5.3 Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή επιλογής εισακτέων, η οποία αποτελείται τουλάχιστον από τρία μέλη Δ.Ε.Π. που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

5.4 Απαραίτητα δικαιολογητικά είναι:
- Αίτηση συμμετοχής
- Βιογραφικό σημείωμα
- Φωτοτυπία δύο όψεων της αστυνομικής ταυτότητας
- Αντίγραφο πτυχίου ή βεβαίωση περάτωσης σπουδών
- Αναλυτική βαθμολογία προπτυχιακών μαθημάτων
- Δύο (2) Συστατικές επιστολές
- Επιστημονικές δημοσιεύσεις, εάν υπάρχουν
- Αποδεικτικά επαγγελματικής ή ερευνητικής δραστηριότητας, εάν υπάρχουν
- Πιστοποιητικό ελληνομάθειας ή επαρκής, διαπιστωμένη από την Επιτροπή Επιλογής Εισακτέων του ΠΜΣ, γνώση της ελληνικής γλώσσας για αλλοδαπούς υποψήφιους
- Αναγνώριση ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών της αλλοδαπής
- Πιστοποιητικό γλωσσομάθειας αγγλικής γλώσσας επιπέδου Γ2. Σε περίπτωση που ο/η υποψήφιος/α δεν διαθέτει το απαιτούμενο πιστοποιητικό γλωσσομάθειας, η γνώση της αγγλικής γλώσσας διαπιστώνεται με γραπτή εξέταση αντίστοιχου επιπέδου που διενεργείται από το Τ.Ε.Α.Π.Η.
- Δεύτερος πανεπιστημιακός τίτλος σπουδών, μεταπτυχιακός τίτλος σπουδών, εάν υπάρχει
- Κείμενο εκδήλωσης κινήτρων για την υποψηφιότητα και φοίτηση στο ΠΜΣ.

5.5 Για τους/ις φοιτητές/τριες από ιδρύματα της αλλοδαπής, που δεν προσκομίζουν πιστοποιητικό αναγνώρισης ακαδημαϊκού τίτλου σπουδών από τον Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π., ακολουθείται η ακόλουθη διαδικασία:

Η Συνέλευση του Τμήματος ορίζει επιτροπή αρμόδια να διαπιστώσει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής είναι αναγνωρισμένα.

Η επιτροπή ελέγχει εάν ένα ίδρυμα της αλλοδαπής ή ένας τύπος τίτλου ιδρύματος της αλλοδαπής συμπεριλαμβάνονται στο σχετικό Μητρώο των αλλοδαπών ιδρυμάτων που τηρεί και επικαιροποιεί ο Δ.Ο.Α.Τ.Α.Π.

Αν το ίδρυμα της αλλοδαπής ανήκει στον κατάλογο ιδρυμάτων του άρθρου 307, του ν. 4957/2022, τότε ο

υποψήφιος υποχρεούται να προσκομίσει βεβαίωση τόπου σπουδών, η οποία εκδίδεται και αποστέλλεται από το πανεπιστήμιο της αλλοδαπής. Αν ως τόπος σπουδών ή μέρος αυτών βεβαιώνεται η ελληνική επικράτεια, ο τίτλος σπουδών δεν αναγνωρίζεται, εκτός αν το μέρος σπουδών που έγιναν στην ελληνική επικράτεια βρίσκεται σε δημόσιο Α.Ε.Ι.

5.6 Η αξιολόγηση των υποψηφίων και η επιλογή των εισακτέων γίνεται με βάση τα ακόλουθα κριτήρια:

- Βαθμός πτυχίου σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%).
- Μέσος όρος βαθμολογίας σε τρία προπτυχιακά μαθήματα σχετικά με το γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%).
- Επίδοση σε Διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στον Α’ κύκλο σπουδών σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%).
- Πιστοποιημένη γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας σε ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%).
- Κατοχή δεύτερου πτυχίου Α’ ή Β’ κύκλου σπουδών σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).
- Ερευνητική δραστηριότητα ή δημοσιεύσεις σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).
- Υπόμνημα σχετικά με τα κίνητρα συμμετοχής στο ΠΜΣ δέκα τοις εκατό (10%).
- Προφορική συνέντευξη σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%).

Με βάση τα συνολικά κριτήρια και την εισήγηση της Επιτροπής επιλογής, η Σ.Ε. καταρτίζει τον πίνακα αξιολόγησης των φοιτητών/τριών και τον καταθέτει προς έγκριση στη Συνέλευση.

Οι επιτυχόντες/ουσες θα πρέπει να εγγραφούν στη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. εντός τριάντα (30) ημερών από την απόφαση της Συνέλευσης.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας (με μαθηματική στρογγυλοποίηση στην ακέραιη μονάδα της κλίμακας 100), εισάγονται οι ισοβαθμήσαντες υποψήφιοι, σε ποσοστό που δεν υπερβαίνει το 10% του ανώτατου αριθμού εισακτέων.

Σε περίπτωση μη εγγραφής ενός ή περισσοτέρων φοιτητών/τριών, θα κληθούν να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. οι επιλαχόντες/ουσες (αν υπάρχουν), με βάση τη σειρά τους στον εγκεκριμένο αξιολογικό πίνακα.

Άρθρο 6
ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΦΟΙΤΗΣΗΣ

6.1 Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ. που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) ορίζεται σε τέσσερα (4) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής εργασίας. Η Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία μπορεί να κατατεθεί μετά την επιτυχή ολοκλήρωση των τεσσάρων (4) εξαμήνων και το αργότερο κατά την επαναληπτική εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου.

6.2 Το ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» δεν προσφέρει τη δυνατότητα μερικής φοίτησης.

6.3 Υπάρχει δυνατότητα παράτασης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτηση του/της φοιτητή/τριας και έγκριση από τη Συνέλευση. Η παράταση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα (1) εξάμηνο. Έτσι, ο ανώτατος επιτρεπόμενος χρόνος ολοκλήρωσης των σπουδών ορίζεται στα πέντε (5) ακαδημαϊκά εξάμηνα.

6.4 Οι φοιτητές/τριες που δεν έχουν υπερβεί το ανώτατο όριο φοίτησης, έπειτα από αιτιολογημένη αίτησή τους προς τη Συνέλευση του Τμήματος, δύνανται να διακόψουν τη φοίτησή τους για χρονική περίοδο που δεν υπερβαίνει τα δύο (2) συνεχόμενα εξάμηνα. Αναστολή φοίτησης χορηγείται για σοβαρούς λόγους (στρατιωτική θητεία, ασθένεια, λοχεία, απουσία στο εξωτερικό κ.ά.).

Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να συνοδεύεται από όλα τα σχετικά δικαιολογητικά αρμόδιων δημόσιων αρχών ή οργανισμών, από τα οποία αποδεικνύονται οι λόγοι αναστολής φοίτησης. Η φοιτητική ιδιότητα αναστέλλεται κατά τον χρόνο διακοπής της φοίτησης και δεν επιτρέπεται η συμμετοχή σε καμία εκπαιδευτική διαδικασία. Τα εξάμηνα αναστολής της φοιτητικής ιδιότητας δεν προσμετρώνται στην προβλεπόμενη ανώτατη διάρκεια κανονικής φοίτησης.

Τουλάχιστον δύο εβδομάδες πριν από το πέρας της αναστολής φοίτησης, ο/η φοιτητής/τρια υποχρεούται να επανεγγραφεί στο πρόγραμμα για να συνεχίσει τις σπουδές του/της με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του/της ενεργού φοιτητή/τριας. Οι φοιτητές/τριες δύνανται με αίτησή τους να διακόψουν την αναστολή φοίτησης και να επιστρέψουν στο Πρόγραμμα μόνο στην περίπτωση που έχουν αιτηθεί αναστολή φοίτησης για δύο συνεχόμενα ακαδημαϊκά εξάμηνα. Η αίτηση διακοπής της αναστολής φοίτησης πρέπει να κατατίθεται το αργότερο δύο εβδομάδες πριν από την έναρξη του δεύτερου εξαμήνου της αναστολής.

6.5 Η διάρκεια αναστολής ή παράτασης του χρόνου φοίτησης συζητείται και εγκρίνεται κατά περίπτωση από τη Σ.Ε., η οποία και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος.

Άρθρο 7
ΦΟΙΤΗΣΗ ΣΤΟ ΠΜΣ

7.1 Το Π.Μ.Σ. ξεκινά το χειμερινό εξάμηνο εκάστου ακαδημαϊκού έτους.

7.2 Για την απόκτηση διπλώματος του Π.Μ.Σ. απαιτούνται συνολικά εκατόν είκοσι (120) πιστωτικές μονάδες (ECTS). Όλα τα μαθήματα διδάσκονται εβδομαδιαίως και, κατά περίπτωση, περιλαμβάνουν σεμινάρια ή εργαστηριακές ασκήσεις.

7.3 Η γλώσσα διδασκαλίας είναι η ελληνική και σε εξαιρετικές περιπτώσεις (π.χ. πρόσκληση ξένων καθηγητών) η αγγλική. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας είναι η ελληνική ή η αγγλική.

7.4 Κατά τη διάρκεια των σπουδών, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες υποχρεούνται σε παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση μεταπτυχιακών μαθημάτων, ερευνητική απασχόληση και συγγραφή επιστημονικών εργασιών, καθώς και σε εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

7.5 Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας πραγματοποιείται στο τρίτο και στο τέταρτο εξάμηνο σπουδών και πιστώνεται με τριάντα (30) ECTS.

7.6 Υπάρχει δυνατότητα πρακτικής άσκησης, στο πλαίσιο της εκπόνησης της Διπλωματικής Εργασίας, μετά από συνεννόηση με τον/ην επιβλέποντα/ουσα. Σε αυτή την περίπτωση, δεν μεταβάλλονται οι πιστωτικές μονάδες της Διπλωματικής Εργασίας (30 ECTS).

7.7 Η διδασκαλία των μαθημάτων γίνεται διά ζώσης ή εξ αποστάσεως, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και όσα ορίζονται στην παρούσα απόφαση.

7.8 Το ενδεικτικό πρόγραμμα των μαθημάτων διαμορφώνεται ως εξής:

Α΄ εξάμηνο		
Μαθήματα /σεμινάρια υποχρεωτικά	Διδ.ώρες	ECTS
Μεθοδολογία έρευνας στο ελληνικό εκπαιδευτικό και κοινωνικό πλαίσιο	39	10
Κοινωνικές ανισότητες, Ανθρώπινα Δικαιώματα και Εκπαίδευση: Σύγχρονα θεωρητικά ζητήματα	39	10
Μαθήματα κατ’ επιλογήν	Διδ.ώρες	ECTS
1 μάθημα κατ’ επιλογήν	39	10
Σύνολο	117	30
Β΄ εξάμηνο		
Μαθήματα /σεμινάρια υποχρεωτικά	Διδ. ώρες	ECTS
Διεπιστημονικό σεμινάριο «Εκπαίδευση, δικαιώματα και ανισότητες»	39	10
Μαθήματα κατ’ επιλογήν	Διδ.ώρες	ECTS
2 μαθήματα κατ’ επιλογήν	78	20
Σύνολο	117	30
Γ΄ εξάμηνο		
Υποχρεωτική Διπλωματική εργασία	Διδ. ώρες	ECTS
Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία	-	15
Σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων	10	5
Μαθήματα κατ’ επιλογήν		
1 μάθημα κατ’ επιλογήν	39	10
Σύνολο	49	30
Δ΄ εξάμηνο		
Υποχρεωτική Διπλωματική εργασία	Διδ. ώρες	ECTS
Μεταπτυχιακή Διπλωματική εργασία	-	15
Σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων	30	5
Μαθήματα κατ’ επιλογήν	Διδ. ώρες	ECTS
1 μάθημα κατ’ επιλογήν	39	10
Σύνολο	69	30

7.9 Περιεχόμενο/Περιγραφή μαθημάτων

1. Μαθήματα

1.1. Υποχρεωτικά μαθήματα α’ εξαμήνου σπουδών

- Μεθοδολογία Έρευνας στις Κοινωνικές Επιστήμες (10 ECTS)

- Κοινωνικές ανισότητες, ανθρώπινα δικαιώματα και εκπαίδευση: Σύγχρονα θεωρητικά ζητήματα (10 ECTS).

1.2. Κατ’ επιλογήν μαθήματα

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες κατά τη διάρκεια της διετούς φοίτησης επιλέγουν πέντε (5) από τα παρακάτω προσφερόμενα μαθήματα:

- Γλώσσα και εκπαίδευση: 10 ECTS
- Διδακτικές πρακτικές και ετερότητες: 10 ECTS
- Έθνος και φυλή: 10 ECTS
- Εκπαίδευση και αειφορία: 10 ECTS
- Εκπαιδευτικοί θεσμοί και ιδιότητα του πολίτη: 10 ECTS
- Θεωρία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: 10 ECTS
- Θηλυκότητες και αρρενωπότητες στον 21ο αιώνα: 10 ECTS
- Κείμενα και ταυτότητες: 10 ECTS
- Σχολική γνώση, εκπαιδευτικές πρακτικές και κοινωνικές ανισότητες: 10 ECTS
- Μειονότητες, μετανάστες, πρόσφυγες στην εκπαίδευση: 10 ECTS
- Ταυτότητες και ομάδες: η συνάντηση του ψυχικού με το κοινωνικό: 10 ECTS.

Τα μαθήματα επιλογής προσφέρονται στο χειμερινό ή το εαρινό εξάμηνο και στην αρχή κάθε εξαμήνου οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες εγγράφονται στο ΠΜΣ και δηλώνουν τα μαθήματα που θα παρακολουθήσουν κατά τη διάρκεια του συγκεκριμένου εξαμήνου. Για τα μαθήματα επιλογής ο αριθμός των εγγεγραμμένων φοιτητών/ριών δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τρεις (3) και μεγαλύτερος από δεκαπέντε (15).

1.3 Μαθήματα από άλλα ΠΜΣ του ΕΚΠΑ

Οι μεταπτυχιακοί/ές φοιτητές/ριες έχουν επίσης τη δυνατότητα να επιλέξουν ένα μάθημα συναφές προς το αντικείμενο του Προγράμματος από άλλα συναφή ΠΜΣ του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών μετά από έγκριση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

2. Διεπιστημονικό σεμινάριο (10 ECTS)

Οι φοιτητές/ριες κατά το πρώτο έτος σπουδών (β’ εξάμηνο) συμμετέχουν υποχρεωτικά στο Διεπιστημονικό Σεμινάριο «Εκπαίδευση, Δικαιώματα και Ανισότητες» (10 ECTS).

3. Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία (30 ECTS)

Η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία (ΜΔΕ) εκπονείται κατά τη διάρκεια του 3ου και 4ου εξαμήνου σπουδών. Μπορεί να είναι είτε βιβλιογραφική έρευνα και μελέτη ενός θεωρητικού ζητήματος, είτε ερευνητική εργασία. Επίσης, μετά από έγκριση του/της επιβλέποντα/ουσας καθηγητή/τριας και της Συντονιστικής Επιτροπής, η ΜΔΕ μπορεί να περιλαμβάνει πρακτική άσκηση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας υποστηρίζεται επιπλέον από το Σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων.

4. Σεμινάριο ανάπτυξης ερευνητικών δεξιοτήτων (10 ECTS)

Το σεμινάριο στοχεύει στην επεξεργασία των μεθοδολογικών εργαλείων, τα οποία απαιτούνται για το σχεδιασμό και την εκπόνηση της πτυχιακής εργασίας. Οι φοιτητές/ριες, υπό την εποπτεία της επιβλέπουσας σχεδιάζουν τη μεθοδολογία εκπόνησης της διπλωματικής εργασίας και αναπτύσσουν τα ενδεδειγμένα ερευνητικά εργαλεία για τη συλλογή και την ανάλυση των δεδομένων. Παρουσία όλων των επιβλεπουσών ΜΔΕ, οι φοιτητές/ριες παρουσιάζουν την πορεία ανάπτυξης της ερευνητικής προσέγγισής τους σε τρεις φάσεις: 1. Τον Οκτώβριο διατυπώνουν τα αρχικά ερευνητικά ερωτήματα καθώς και τη μεθοδολογία (ποιοτική/ποσοτική) της εργασίας τους. 2. Το Φεβρουάριο παρουσιάζουν το σχεδιασμό της έρευνας, τα ερευνητικά εργαλεία και την πορεία συλλογής των ερευνητικών δεδομένων. 3. Το Μάιο παρουσιάζουν τη μέθοδο ανάλυσης των δεδομένων και τα βασικά ευρήματά τους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εφαρμογή

των κανόνων ηθικής και δεοντολογίας της έρευνας του ΕΚΠΑ.

Υποχρεωτικά Μαθήματα

Μεθοδολογία έρευνας στο ελληνικό εκπαιδευτικό και κοινωνικό πλαίσιο

Στόχος του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι ΜΦ την ικανότητα να συνθέτουν τις θεωρητικές προκείμενες με την ερευνητική πρακτική και τα εμπειρικά δεδομένα. Επιδιώκεται η θεωρητική, εννοιολογική και πρακτική αλληλοσυσχέτιση μεταξύ ερευνητικών ερωτημάτων, θεωρητικών επιλογών και επεξεργασίας εννοιών της έρευνας στην εκπαίδευση. Οι επιστημολογικές βάσεις διαφορετικών ερευνητικών προσεγγίσεων εξετάζονται μέσα από συγκεκριμένα επιστημολογικά παραδείγματα Παράλληλα, εξετάζονται κριτικά οι όροι παραγωγής της νέας γνώσης και η κοινωνική χρήση της τελευταίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην κριτική εξέταση της σχέσης του σχεδίου έρευνας με τη θεωρία και τα εμπειρικά δεδομένα που απορρέουν από το ερευνητικό ερώτημα. Το συγκεκριμένο μάθημα αποσκοπεί να καταστήσει τους ΜΦ ικανούς να συνδέουν τη θεωρία και τις υποκείμενες έννοιες με την κοινωνική και εκπαιδευτική έρευνα σε διαφορετικές παραδειγματικές προοπτικές - με έμφαση στην κατασκευή των κοινωνικών διακρίσεων.

Κοινωνικές ανισότητες, Ανθρώπινα Δικαιώματα και Εκπαίδευση: Σύγχρονα θεωρητικά ζητήματα

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στη θεωρία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και στις βασικές θεματικές που πραγματεύεται το ΠΜΣ. Αναπτύσσεται στις εξής ενότητες:

- Τα δικαιώματα: έννοιες και ιστορία
- Τα δικαιώματα: η θεμελίωση
- Τα δικαιώματα: η αμφισβήτηση
- Οι πολιτικές ταυτοτήτων και οι διεκδικήσεις των νέων κοινωνικών κινημάτων
- Η συζήτηση για τον αυτοπροσδιορισμό: φύλο, σεξουαλικότητα, εθν(οτ)ικότητα
- Η ομοφοβία στην εκπαίδευση και η συζήτηση για τα ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιώματα
- Το παιδί ως υποκείμενο δικαιωμάτων
- Η εκπαίδευση ως δικαίωμα
- Θρησκευτική ελευθερία και εκκοσμίκευση
- Το περιβάλλον και η αειφορία ως δικαίωμα: Ανθρώπινα δικαιώματα και δικαιώματα της φύσης
- Περιβαλλοντική ανισότητα και περιβαλλοντική δικαιοσύνη: Έννοιες και κινήματα.

Κατ’ επιλογήν μαθήματα

Γλώσσα και εκπαίδευση

Η μελέτη της γλώσσας με τον διττό της ρόλο ως αντικειμένου αλλά και ως εργαλείου για την προσέγγιση της γνώσης που αναπτύσσεται στο πλαίσιο του σχολικού περιβάλλοντος αποτελούν τη στόχευση του συγκεκριμένου μαθήματος. Σε μια παγκόσμια και τοπική συγκυρία όπου γλώσσες και πληθυσμοί βρίσκονται σε συνεχή μετακίνηση, παιδιά και ενήλικες βιώνουν την ανάγκη να αποκτήσουν νέες δεξιότητες με επίκεντρο τη γλώσσα κοινωνιών υποδοχής με τη διατήρηση ή την απώλεια των γλωσσικών τους αφετηριών, εντάσσονται σε εκπαιδευτικά συστήματα που παρά τη μακροχρόνια έκθεσή τους σε πολύγλωσσους πληθυσμούς την τελευταία 30ετία δεν φαίνεται να έχουν μεταβληθεί σε μεγάλο βαθμό ως προς τον τρόπο με τον οποίο διαχειρίζονται τους πληθυσμούς αυτούς ή αντιμετωπίζουν το γλωσσικό μάθημα και τη γλωσσική διδασκαλία για όλους ανεξαιρέτως τους/ις μαθητές/ριές τους, στάσεις απέναντι στη γλώσσα αναπαράγουν μια ρητορική συχνά διχαστική και αντιεπιστημονική, μια κοινωνιογλωσσική ανασκόπηση της διδασκαλίας γίνεται πιο επίκαιρη από ποτέ. Ο λόγος του/ης δασκάλου/δασκάλας σε συνδυασμό με τη γλώσσα των διδακτικών εγχειριδίων, τη δομή και τις προτάσεις αναλυτικών προγραμμάτων και τον τρόπο εφαρμογής τους στη διδακτική πράξη θα αποτελέσουν την αφετηρία για τη διερεύνηση φαινομένων και θεωρητικών προσεγγίσεων που σχετίζονται με τον ρόλο που διαδραματίζει η γλώσσα στην εκπαίδευση, οριοθετούν το επιστημονικό πεδίο της Εκπαιδευτικής Γλωσσολογίας και δημιουργούν τις προϋποθέσεις για την καλλιέργεια ενός πολυγλωσσικού ήθους για όλους/ες τους/ις εμπλεκόμενους/ες στην εκπαιδευτική διαδικασία.

1. Σύντομη εισαγωγή στην Πολυγλωσσία: πρώτες γλώσσες, δεύτερες, ξένες γλώσσες: διαφοροποίηση εννοιών.
2. Πρώτες - δεύτερες γλώσσες: ομοιότητες - διαφορές ως προς τη διαδικασία κατάκτησης, επίπεδα γλωσσομάθειας, τύποι ατομικής διγλωσσίας.
3. Η σημασία της χρήσης της μητρικής γλώσσας στο σχολείο: η έννοια της γλωσσικής ποικιλίας: διαφορετικές μελέτες περίπτωσης.
4. Δίγλωσσοι/ες μαθητές/ριες στο ελληνικό σχολείο.
5. Βασική διαπροσωπική έναντι γνωστικής/ακαδημαϊκής ικανότητας: η ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας μέσα στο εκπαιδευτικό πλαίσιο.
6. Προγράμματα γλωσσικής παρέμβασης για δίγλωσσους/ες μαθητές/ριες: μια ιστορική αναδρομή.
7. Παιδαγωγικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.
8. Τα κείμενα ταυτότητας στη γλωσσική διδασκαλία ευάλωτων μαθητικών πληθυσμών.
9. Παιδαγωγικές παρεμβάσεις για δίγλωσσους/ες μαθητές/ριες: η έννοια της διαγλωσσικότητας.
10. Γλωσσική εκπαίδευση μαθητών/ριών με προσφυγικό υπόβαθρο: μελέτες περίπτωσης για τη σχέση τυπικής/μη τυπικής εκπαίδευσης.
11. Αναπτύσσοντας και υλοποιώντας στην πράξη ανοιχτά προγράμματα σπουδών.

Διδακτικές πρακτικές και ετερότητες

Αντικείμενο του μαθήματος είναι η κριτική ανάλυση της έννοιας της ανομοιογένειας των σχολικών τάξεων στις πολλαπλές της εκφράσεις και στη σύνδεσή της με την έννοια της ετερότητας. Οι διδακτικές πρακτικές προσεγγίζονται στη σχέση τους με τις παιδαγωγικές θεωρίες (κριτική παιδαγωγική, θεσμική παιδαγωγική, διαπολιτισμική εκπαίδευση), την εκπαίδευση των εκπαιδευτικών και την θεσμική λειτουργία της εκπαίδευσης (αναλυτικά προγράμματα, εκπαιδευτική πολιτική). Εξετάζεται η σχέση μεταξύ του θεσμικού πλαισίου της εκπαίδευσης (αναλυτικά προγράμματα, εκπαιδευτική πολιτική) και της καθημερινής εκπαιδευτικής πράξης, μέσα από τη

μελέτη επιμέρους περιπτώσεων και με τη βοήθεια αναλυτικών εργαλείων που προσφέρουν η εκπαιδευτική και κοινωνική ψυχολογία, η κοινωνική ανθρωπολογία και η παιδαγωγική θεωρία.

Στην πρώτη ενότητα του μαθήματος παρουσιάζονται οι τρόποι με τους οποίους σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλλά και στις ΗΠΑ και τον Καναδά η καθημερινή εκπαιδευτική πρακτική έχει απαντήσει στην πρόκληση που αποτελεί η διαχείριση της διαφοράς σε μια σχολική τάξη. Στη δεύτερη ενότητα η έμφαση του μαθήματος δίνεται στη συστηματική, αναλυτική, κριτική ανάγνωση συγκεκριμένων παιδαγωγικών πρακτικών μέσα από ποικίλο υλικό (βίντεο, καταγραφές, παιδαγωγικό υλικό, εργασίες μαθητών/τριών).

Το σεμινάριο οργανώνεται κάθε χρονιά γύρω από μια ερευνητική εστίαση που αποφασίζεται συλλογικά από την ομάδα. Οι θεματικές αφορούν τα ζητήματα διαχείρισης της ετερότητας στο σχολείο, το ρόλο των εκπαιδευτικών σε πλαίσια τυπικής ή μη τυπικής εκπαίδευσης, τη διαμόρφωση κοινοτήτων μάθησης και πρακτικής. Η μορφή του σεμιναρίου λειτουργεί ως μια βιωματική εκπαιδευτική διαδικασία. Οι συμμετέχοντες/ουσες συνεισφέρουν μέσω των συστηματικών ημερολογιακών καταγραφών τους και του προσωπικού αναστοχασμού τους στην επεξεργασία των ερευνητικών ερωτημάτων της ομάδας και στη διαμόρφωση των εργαλείων της έρευνας. (οδηγοί συνέντευξης).

Στο τέλος του εξαμήνου, οι φοιτητές/τριες συμμετέχουν ως συμμετοχικές παρατηρήτριες/ές στη Θεματική εργαστηριακή Βδομάδα «Διαπολιτισμική εκπαίδευση» που διοργανώνεται από τη διδάσκουσα στο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών για φοιτήτριες/τές 3ου έτους. Με τον τρόπο αυτό έχουν την ευκαιρία να αναλύσουν μια πανεπιστημιακή διδακτική πρακτική για τα θέμα ετεροτήτων στην εκπαίδευση και να εξοικειωθούν στη μεθοδολογία της εκπαιδευτικής έρευνας δράσης. Στην εργασία τους αποτυπώνουν αυτή τη δραστηριότητα μέσω αναστοχαστικών ημερολογιακών καταγραφών και σύνδεσής τους με τη θεωρητική γνώση.

Έθνος και φυλή

Το μάθημα πραγματεύεται την ανάδυση και εξέλιξη της έννοιας της «φυλής», καθώς αυτή μετατρέπεται από εργαλείο ανθρωπολογικής ταξινόμησης σε κριτήριο φυλετικής κατηγοριοποίησης και στη συνέχεια σε μέτρο κοινωνικής ιεράρχησης και αποκλεισμού.

Οι επιμέρους θεματικές περιλαμβάνουν: τη γένεση του ευρωπαϊκού ρατσισμού, τη συνάρτηση της ιδέας της φυλετικής ιδιαιτερότητας με την ανακάλυψη του Νέου Κόσμου, με την ευρωπαϊκή αποικιοκρατία αλλά και με την ιδέα της επιστροφής στη μητέρα Ασία, καθώς και το ρόλο του ρατσισμού στην συγκρότηση των ευρωπαϊκών εθνών.

Εξετάζονται επίσης τα επιχειρήματα των φυλετικών θεωριών από τα μέσα του 19ου αιώνα μέχρι και το τέλος του ναζισμού, με ιδιαίτερη έμφαση στις φυλετικές (ανθρωπολογικο-βιολογικές) θεωρίες του 19ου αιώνα, στον ρατσισμό του 20ού αιώνα (πρακτικές φυλετικών διακρίσεων, διωγμών και εξολόθρευσης) και στις παραλλαγές του σύγχρονου ρατσισμού στη λεγόμενη «μεταναζί εποχή».

Τέλος, διερευνώνται οι συνέπειες του ρατσισμού στα εκάστοτε ιστορικά τους συμφραζόμενα (Ολοκαύτωμα, γενοκτονίες, εθνοκαθάρσεις, διωγμοί μειονοτήτων, ξενοφοβία, βίαιες εθνικιστικές ή εθνοτικές κινητοποιήσεις) και στο πώς αυτές επηρεάζουν τη συλλογική συνείδηση, ιδιαίτερα μέσω των εκπαιδευτικών θεσμών.

Εκπαίδευση και Αειφορία

Το μάθημα εισάγει τους/ις φοιτητές/τριες σε διάφορα ζητήματα που αναδύονται σε σχέση με την εκπαίδευση για την αειφορία. Αναλύονται η έννοια της αειφορίας καθώς και οι βασικές έννοιες του περιβάλλοντος, της φύσης, της οικολογίας και της οικονομικής ανάπτυξης που προσδιορίζουν την εκπαίδευση αυτή. Διερευνώνται η στοχοθεσία, η θεματολογία και τα χαρακτηριστικά του πεδίου αυτού υπό το πρίσμα των σύγχρονων περιβαλλοντικών ζητημάτων και κοινωνικοπολιτικών κινημάτων. Εξετάζονται οι κοινωνικές ανισότητες και τα δικαιώματα του ανθρώπου και της φύσης σε σχέση με κομβικά ζητήματα, όπως η κλιματική αλλαγή, η τροφή, η κατανάλωση και η περιβαλλοντική μετανάστευση. Παράλληλα οι φοιτητές/τριες εξοικειώνονται με συμμετοχικές μεθόδους διδασκαλίας και μάθησης ώστε να είναι σε θέση να επεξεργάζονται ζητήματα του περιβάλλοντος και της αειφορίας σε διάφορα μαθησιακά περιβάλλοντα.

Συγκεκριμένα, οι ενότητες του μαθήματος διαρθρώνονται ως εξής:

1. Οι έννοιες της φύσης και του περιβάλλοντος
2. Η έννοια της αειφορίας
3. Η εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία
4. Η κλιματική αλλαγή
5. Η παραγωγή και κατανομή τροφής
6. Η κατανάλωση
7. Η περιβαλλοντική μετανάστευση
8. Η επιστημονική έρευνα σε σχέση με τα παραπάνω ζητήματα
9. Η μέθοδος της δομημένης συζήτησης
10. Η μέθοδος του ηθικού διλήμματος
11. Μέθοδοι και τεχνικές για την κοινότητα
12. Εφαρμογές των παραπάνω μεθόδων στην τυπική εκπαίδευση
13. Εφαρμογές των παραπάνω μεθόδων στη μη τυπική εκπαίδευση.

Εκπαιδευτικοί θεσμοί και ιδιότητα του πολίτη

Το μάθημα αναλύει το ζήτημα της συγκρότησης των εκπαιδευτικών θεσμών ως πεδίο του δημόσιου χώρου και πολιτικής του κράτους. Ιδιαίτερα εξετάζεται η σχέση της εκπαίδευσης με τις διαδικασίες πολιτικής κοινωνικοποίησης, τη διαμόρφωση της ταυτότητας του πολίτη και τη συγκρότηση των κοινωνικών και πολιτικών δικαιωμάτων. Το μάθημα αναπτύσσεται σε τέσσερις επιμέρους θεματικές ενότητες:

α. Ιστορική συγκρότηση των εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων και ο ρόλος της εκπαίδευσης υπό το πρίσμα των βασικότερων θεωριών κράτους.

β. Εθνική και μετα-εθνική ιδιότητα του πολίτη. Η εκπαίδευση ως κοινωνικό δικαίωμα και πολιτική κοινωνικοποίηση. Μορφές κοινωνικής και πολιτικής συμμετοχής και κοινωνία των πολιτών.

γ. Η διεθνής διακυβέρνηση των εκπαιδευτικών θεσμών στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης και των διαδικασιών της Ευρωπαϊκής ενοποίησης.

δ. Η εκπαιδευτική πολιτική στην Ελλάδα (ανάλυση επιλεγμένων πολιτικών σε συνάρτηση με τα ενδιαφέροντα των φοιτητών/τριών που συμμετέχουν στο μάθημα).

Θεωρία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Το μάθημα ιχνηλατεί τη γενεαλογία των εννοιολογήσεων και θεωρήσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: από το κλασικό «φυσικό δίκαιο» και τα «φυσικά δικαιώματα» στα ανθρώπινα δικαιώματα της νεωτερικότητας, τις σύγχρονες χρήσεις και καταχρήσεις τους και τα ανθρώπινα δικαιώματα ως υπόσχεση χειραφέτησης από την καταδυνάστευση και εφαλτήριο αντίστασης στα προνόμια της απόλυτης εξουσίας, σε εργαλειακές ρητορικές καταχρήσεις και καταστρατηγήσεις τους (π.χ. «ανθρωπιστικοί πόλεμοι»).

Ειδικότερα, το μάθημα εξετάζει τη φιλοσοφία των «δικαιωμάτων του ανθρώπου», ξεκινώντας από τις κλασικές απαρχές και τους Χομπς, Λοκ και Ρουσώ, τη Γαλλική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη και την Ολυμπία ντε Γκουζ, την Αμερικανική Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας, τη Χάρτα Δικαιωμάτων, τη Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας της Αϊτής και την απαγόρευση της δουλείας. Προχωρά κατόπιν στις κριτικές του Χέγκελ και του Μαρξ, και στρέφεται προς την Χάνα Άρεντ, τον Λεβινάς, την αναδιατύπωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων μετά από τον Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο, και, τέλος, στις κριτικές θεωρήσεις του Ζακ Ντερριντά, του Κώστα Δουζίνα, της Τζούντιθ Μπάτλερ, του Ζακ Ρανσιέρ, και του Τζόρτζιο Αγκάμπεν.

Ακολουθώντας μια διεπιστημονική τροχιά, που περιλαμβάνει την πολιτική φιλοσοφία, την κριτική θεωρία, την πολιτισμική κριτική, τις σπουδές φύλου, τη μεταποικιακή θεωρία, τις σπουδές αναπηρίας, και την ψυχαναλυτική θεωρία, το μάθημα διερευνά την εδραίωση της φιλοσοφίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ιστορία του πολιτικού φιλελευθερισμού, καθώς και κριτικές, εναλλακτικές θεωρήσεις που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο της σύγχρονης πολιτικής φιλοσοφίας.

Βασικός άξονας της προβληματικής είναι το ερώτημα του πώς συγκροτείται/ορίζεται/αναγνωρίζεται το «ανθρώπινο» των ανθρωπίνων δικαιωμάτων: πώς, δηλαδή, ορίζεται και πώς περιορίζεται αυτό που δικαιούται αναγνώριση ως ανθρώπινο, πώς ορίζεται και πώς περιορίζεται η ανθρώπινη ιδιότητα και το (νομικό) υποκείμενο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ποιος/α έχει δικαίωμα να έχει δικαιώματα (Άρεντ) και ποιες σχέσεις εξουσίας ρυθμίζουν αυτή την απόφαση; Πόσο οικουμενικοί είναι αυτοί οι ορισμοί και σε τι είδους αποκλεισμούς εδράζονται;

Το ερώτημα σε ποιους/ποιες ανήκουν τα ανθρώπινα δικαιώματα συνδέεται άρρηκτα με τις κοινωνικές διακρίσεις που διέπουν την κοινωνική εμπειρία του ανήκειν, όπως είναι η φυλή και η εθνότητα, το φύλο, η σεξουαλικότητα, η κοινωνική τάξη και η οικονομική κατάσταση, η αρτιμέλεια και η αναπηρία, η ηλικία, κ.τ.λ. Μέσα από αυτή την προβληματική, θα εξετάσουμε τη σχέση των δικαιωμάτων με τις έννοιες της ελευθερίας, της ισότητας, της δικαιοσύνης και της αξιοπρέπειας. Επίσης, θα οδηγηθούμε σε ένα στοχασμό για τα δικαιώματα του ανθρώπου ως δικαιώματα των άλλων, δηλαδή σε έναν ηθικό και πολιτικό αναστοχασμό για τον οικουμενικό «άνθρωπο» του φιλελευθερισμού και τις ετερότητές του.

Ενότητες:

1. Οι παράδοξες όψεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
2. Φυσικό δίκαιο, πολιτικό σώμα, κοινωνικό συμβόλαιο, πολιτειότητα
3. Το αυτόνομο νεωτερικό υποκείμενο. Η έννοια της χειραφέτησης, κοσμοπολιτισμός, συνύπαρξη
4. Η αφηρημένη έννοια του «ανθρώπου» και οι «εξαιρέσεις» (Επαναστάσεις και διακηρύξεις)
5. Ανθρώπινα δικαιώματα του «άλλου» και η ηθική της ετερότητας
6. Αναγνώριση, πολιτική της ταυτότητας, επιθυμία, διεκδικήσεις
7. Κοινωνικοί αποκλεισμοί και σχέσεις εξουσίας, κινήματα
8. Η συμβολή των σπουδών φύλου
9. Η συμβολή των αναπηρικών σπουδών
10. Μεταποικιακή κριτική και πολιτική
11. Το υποκείμενο των δικαιωμάτων, η δημοκρατία ως διαρκές διακύβευμα
12. Ελευθερία λόγου
13. «Φύση» και τεχνολογία
14. Τα δικαιώματα εν καιρώ πανδημίας.

Θηλυκότητες και Αρρενωπότητες στον 21ο αιώνα

Σε αυτό το σεμινάριο εξετάζουμε την έμφυλη διάσταση της κοινωνικότητας, μέσα από το πρίσμα των Κοινωνικών Επιστημών. Στη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, τα νοήματα, τα οποία συνδέονται με τις αρρενωπότητες και τις θηλυκότητες διαμορφώνουν συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές ιεραρχήσεις, σχέσεις διάκρισης αλλά και αποκλεισμούς. Η εδραίωση των πολιτικών ταυτότητας σε ένα περιβάλλον υπερποικιλότητας αναδεικνύει ομάδες με αιτήματα αναγνώρισης, που αντλούν από πραγματεύσεις και προκλήσεις στο διπολικό σχήμα του φύλου. Το φύλο (ως κατηγορία ανάλυσης) και η σεξουαλικότητα (ως σύνολο πρακτικών) είναι στο κέντρο των ενδιαφερόντων μας. Η διαμόρφωση των ομάδων σχετίζεται με τους τρόπους συγκρότησης των έμφυλων, ταξικών και φυλετικών εκδοχών διαφορετικών και (συχνά) ρευστών ταυτοτήτων. Η ποιοτική διάσταση των πρακτικών και η συνακόλουθη εξαγωγή νοημάτων από άτομα και ομάδες εξαρτώνται από τις κοινωνικές σχέσεις, τα δίκτυα και τους πόρους, που κάθε φορά μπορούν (ή δεν μπορούν) να κινητοποιούνται για την επίτευξη των ατομικών ή των συλλογικών στόχων. Η ομοφοβία και η τρανσφοβία ως έμφυλα πλαίσια, διαπλέκονται με φυλετικές, ταξικές, ηλικιακές κ..ά παραδοχές και συγκροτούν «κόμβους» όπου υποκείμενα, ομάδες και πρακτικές λογοκρίνονται, συγκρούονται και ιεραρχούνται. Επεξεργαζόμαστε την έννοια της «κομβικότητας», η οποία εκκινεί από τις Σπουδές για τα Φύλα, για να μελετήσουμε την ανα/παραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων και τις διεκδικήσεις εκ μέρους διαφορετικών κοινωνικών ομάδων με διακριτές έμφυλες ταυτότητες. Η συζήτηση για την έννοια του κοινωνικού φύλου και τα όριά της. Κοινωνικό φύλο και θεωρίες της επιτέλεσης. Η αποδόμηση του διλήμματος: ισότητα vs διαφορά. Φύλα και σεξουαλικότητες: ιστορική διαμόρφωση. Η διαμόρφωση της ετεροκανονικότητας. Η συζήτηση για την κομβικότητα. Η ιστορική κατασκευή της αρρενωπότητας. Ηγεμονικές και συμπεριληπτικές

αρρενωπότητες. Ομοφοβία: η συζήτηση για την εκφορά του φύλου και την επικύρωση του ετεροσεξισμού. Ομοκοινωνικές ομάδες και συγκρότηση ταυτοτήτων. Τρανς κοινωνικότητες, ταυτότητες και πρακτικές. Θηλυκές αρρενωπότητες/Αρρενωπές θηλυκότητες. Οι πολιτικές των ταυτοτήτων στην εποχή της υπερποικιλότητας.

Κείμενα και ταυτότητες

Το μάθημα περιλαμβάνει διαφορετικές προσεγγίσεις που εντάσσονται στους χώρους της Ανάλυσης Λόγου (Discourse Analysis) και της Πραγματολογίας (Pragmatics) και δίνει έμφαση σε ζητήματα κατασκευής ταυτοτήτων μέσω ποικίλων φαινομένων του λόγου. Αντλώντας από την προσέγγιση της Κοινωνικής Κατασκευής (Social Constructionism), οι ταυτότητες νοούνται όχι ως εγγενείς, στατικές και αναλλοίωτες ιδιότητες των ομιλητών/τριών, αλλά ως δυναμικές, κοινωνικά προσδιορισμένες και πολλαπλές κατασκευές των ομιλητών/τριών ανάλογα με τους συγκεκριμένους επικοινωνιακούς και κοινωνικούς στόχους τους και τις εκάστοτε περιστάσεις. Επιμέρους θεματικές του μαθήματος:

1. Εισαγωγή στην Ανάλυση Λόγου (ορισμός κειμένου, περικειμένου και κειμενικού είδους, Αρχή της Συνεργασίας, Θεωρία Γλωσσικών Πράξεων, Ταυτότητες με βάση την προσέγγιση της Κοινωνικής Κατασκευής)
2. Η δείξη ως μηχανισμός κατασκευής κοινωνικής απόστασης και εγγύτητας
3. Ευγένεια, πρόσωπο (face) και κοινωνική απόσταση ή εγγύτητα
4. Οι αφηγήσεις ως πεδίο κατασκευής ταυτοτήτων
5. Το χιούμορ ως εργαλείο κατασκευής ταυτοτήτων και κοινωνικών ανισοτήτων
6. Η γλωσσική δημιουργικότητα ως μέσο κατασκευής ταυτοτήτων
7. Ανάλυση Συνομιλίας και κατασκευή ταυτοτήτων.

Σχολική γνώση, εκπαιδευτικές πρακτικές και κοινωνικές ανισότητες

Το μάθημα έχει στόχο να εξοικειώσει τις φοιτήτριες και τους φοιτητές με βασικές θεματικές, εννοιολογικά εργαλεία και ερευνητικές πρακτικές της Κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης. Εστιάζει στις πρακτικές που συγκροτούν την εκπαίδευση ως κοινωνικό πεδίο δίνοντας έμφαση στη δυναμική σχέση μεταξύ κοινωνικής δομής και δράσης των κοινωνικών υποκειμένων. Εξετάζει δηλαδή πώς οι εκπαιδευτικοί θεσμοί, διαδικασίες και εμπειρίες διαμορφώνονται από τις κοινωνικές δομές, αλλά ταυτόχρονα συμβάλλουν στη διαμόρφωση των δομών, των κοινωνικών σχέσεων και των κοινωνικών υποκειμένων. Βασικοί άξονες είναι η (ανα)παραγωγή των κοινωνικών ανισοτήτων στην εκπαίδευση (με έμφαση στις ταξικές και τις εθνοπολιτισμικές ανισότητες), η σχολική γνώση και οι εκπαιδευτικοί μηχανισμοί κατηγοριοποίησης και συγκρότησης κοινωνικών και πολιτισμικών ιεραρχήσεων και ταυτοτήτων.

Οι βασικές ενότητες του μαθήματος:

Εκπαίδευση, πολιτισμικό κεφάλαιο και συμβολική βία

Η σχολική γνώση ως κοινωνική κατασκευή: το πλαίσιο της Νέας Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης

Παιδαγωγική πρακτική και κοινωνικός έλεγχος: η θεωρία των παιδαγωγικών κωδίκων

Πολιτικές της σχολικής γνώσης, εξουσία και σύγκρουση

Σχολική κουλτούρα και αντίσταση

Επιτελεστικότητα, εκπαιδευτική αγορά και εξουσία

Γονικές εκπαιδευτικές πρακτικές και ανισότητες

Εθνοπολιτισμικές διαφορές, ιεραρχήσεις και εκπαιδευτικοί αποκλεισμοί.

Το μάθημα επιχειρεί να αναδείξει τις διαφορετικές θεωρητικές αφετηρίες των προσεγγίσεων που παρουσιάζει, τα εννοιολογικά τους εργαλεία και τα ερευνητικά αποτελέσματα στα οποία οδήγησαν, τοποθετώντας τα στο ιστορικό τους πλαίσιο και επισημαίνοντας αντίστοιχα τα όρια τους. Η ελληνική εκπαιδευτική πραγματικότητα αποτελεί βασικό πεδίο αναφοράς.

Μειονότητες, μετανάστες, πρόσφυγες στην εκπαίδευση

Η συγκρότηση της ταυτότητας των πολιτών και η διατήρηση της σταθερότητας κρατών με πληθυσμούς διαφορετικών εθνοτήτων και γλωσσών αποτελεί μείζονα στόχο των εθνικών εκπαιδευτικών συστημάτων σε όλο τον κόσμο. Οι ιστορικές, πολιτικές και κοινωνικές συνθήκες που προσδιορίζουν τη δημιουργία μειονοτικών, μεταναστευτικών ή προσφυγικών πληθυσμών, τις διαδικασίες ένταξης/αποκλεισμού, ταυτοτήτων, αλλά και ιεραρχήσεων είναι βασικοί άξονες του μαθήματος. Στόχος είναι οι φοιτητές και οι φοιτήτριες να εξοικειωθούν με ένα ευρύ φάσμα βιβλιογραφίας σχετικά με τα έθνη-κράτη, την εκπαίδευση και την πολιτισμική ποικιλομορφία και να εισαχθούν σε διαφορετικές επιστημονικές προσεγγίσεις αυτού του πεδίου.

Το μάθημα εστιάζει κυρίως στον τρόπο με τον οποίο τα κρατικά εκπαιδευτικά συστήματα ορίζουν και χειρίζονται τον εθνικά/εθνοτικά «άλλο» μέσα στο τρέχον πολιτικό πλαίσιο στο λεγόμενο δυτικό κόσμο. Έμφαση δίνεται στην κριτική προσέγγιση των κατηγοριών «μειονότητες», «μετανάστες», «πρόσφυγες», τη διερεύνηση των πολιτικών διαχείρισης της εθνοπολιτισμικής πολυμορφίας, αλλά και του ρόλου της εκπαίδευσης σε θέματα ταυτότητας, ρατσισμού, συμπερίληψης, πολιτικής συμμετοχής και αποκλεισμού. Στο μάθημα παρεμβαίνουν με εισηγήσεις ειδικοί επιστήμονες με σχετικά ερευνητική και παιδαγωγική εμπειρία.

Οι θεματικοί άξονες του μαθήματος είναι:

Μειονότητες, μετανάστες, πρόσφυγες: κοινωνικές ταξινομήσεις, ιεραρχήσεις και σχέσεις εξουσίας.

Ιστορικότητα του μεταναστευτικού φαινομένου και των μεταναστευτικών πολιτικών.

Εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα: από τα έθνη-κράτη στον παγκοσμιοποιημένο κόσμο.

Η εκπαίδευση σε πολυπολιτισμικές κοινωνίες. Ταυτότητες - ιδιότητα του πολίτη- μηχανισμοί κοινωνικής ένταξης και πολιτικού αποκλεισμού.

Η διαχείριση της εθνοπολιτισμικής ποικιλομορφίας στην εκπαίδευση (έμφαση στο ευρωπαϊκό και ελληνικό πλαίσιο): α) Εκπαιδευτικές πολιτικές β) Εκπαιδευτική πράξη.

Η προσφυγική κρίση και οι εκπαιδευτικές προκλήσεις.

Κριτική ανάλυση εκπαιδευτικών παρεμβάσεων στο ελληνικό πλαίσιο.

Ταυτότητες και Ομάδες: η συνάντηση του ψυχικού με το κοινωνικό.

Το μάθημα επικεντρώνεται σε δύο από τις κεντρικότερες, και αλληλένδετες, θεματικές της σύγχρονης κοινωνικής ψυχολογίας: την ταυτότητα και τις ομαδικές σχέσεις. Η θεματολογία εκτείνεται σε τέσσερις ενότητες:

(α) Πειραματικές έρευνες των ομαδικών φαινομένων

Η πρώτη ενότητα του μαθήματος αφιερώνεται στη μελέτη των φαινομένων που διέπουν τις ομάδες, έτσι όπως μελετήθηκαν από την πειραματική κοινωνική ψυχολογία, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στις διαδικασίες της κοινωνικής επιρροής. Αναλύονται κλασικές μελέτες από τη δεκαετία του 1930 και μετέπειτα καθώς και οι πρόσφατες εξελίξεις γύρω από τη μειονοτική επιρροή, την κοινωνική ταυτότητα και την κατηγοριοποίηση. Τέλος, αναδεικνύεται η σημασία αυτών των ερευνών για τη λειτουργία των ομάδων στο φυσικό περιβάλλον όπως είναι οι ομάδες στο χώρο εργασίας, στο πολιτικό πεδίο και οι ομάδες λήψης αποφάσεων.

(β) Η ψυχοδυναμική ανάλυση της διεργασίας ομάδας

Όπως στην πρώτη ενότητα έτσι και στη δεύτερη εξετάζεται η δύναμη που έχουν οι ομάδες να επηρεάζουν την ατομική συμπεριφορά, η εμπειρία και η από κοινού κατασκευή της πραγματικότητας καθώς και οι ιδιότητες που χαρακτηρίζουν τις ομάδες αυτές καθαυτές. Η διαφορά με την πρώτη ενότητα έγκειται στον τρόπο με τον οποίον αντιμετωπίζονται οι εμπλεκόμενες ψυχολογικές διεργασίες, η φύση των υποκειμένων και η σχέση τους με τις ομάδες. Το βασικό επιχείρημα είναι ότι στις ομάδες «οι άλλοι» και «η ομάδα ως σύνολο» παράγουν φαινόμενα που βρίσκονται στη σφαίρα του ασυνειδήτου και του παραλόγου. Έτσι η έμφαση στο μέρος αυτό δεν είναι στη γνωστική επεξεργασία της πληροφορίας που είναι κατά βάση συνειδητή και προσπελάσιμη αλλά στα ασυνείδητα κίνητρα, στην ασυνείδητη επικοινωνία και στις διεργασίες ταύτισης και προβολής.

(γ) Στάσεις και κοινωνικές αναπαραστάσεις

Η ενότητα αυτή ασχολείται λιγότερο με τη διεργασία ομάδας και περισσότερο με τις αναπαραστάσεις για τον κόσμο και τις αξιολογήσεις που τις συνοδεύουν. Η κοινωνική ψυχολογία έχει συχνά αντιμετωπίσει αυτά τα θέματα μέσα από μια ατομικιστική οπτική και έχει χρησιμοποιήσει έννοιες όπως στάσεις, πιστεύω, στερεότυπα. Η ανάλυση σ’ αυτό το μέρος αντιτίθεται σ’ αυτήν την ατομικιστική οπτική και υποστηρίζει ότι οι αξιολογήσεις που κάνουν οι άνθρωποι βασίζονται στις κοινές τους απόψεις για τον κόσμο που στη συνέχεια ενεργοποιούνται μέσα από την κοινωνική αλληλεπίδραση και ενισχύονται μέσα από τα μαζικά μέσα επικοινωνίας. Ειδικότερα, εισάγονται τρείς εναλλακτικές προσεγγίσεις της μελέτης των αναπαραστάσεων και των κατ’ επέκταση αξιολογήσεων: θεωρία των στάσεων, θεωρία κοινωνικών αναπαραστάσεων και ψυχολογία του λόγου.

(δ) Διομαδική σύγκρουση και ρατσισμός

Στην τελευταία ενότητα αναλύονται μια σειρά από θέματα που αναφέρονται σε φαινόμενα καθημερινής ή ευρύτερης σύγκρουσης και που έχουν απασχολήσει την κοινωνική ψυχολογία σχετικά πρόσφατα. Τα φαινόμενα αυτά είναι κάποτε παγκόσμιας σημασίας και έχουν πολύπλοκη πολιτική, οικονομική και κοινωνική ιστορία. Ωστόσο εφόσον εμπλέκουν άτομα που δρουν σε ατομική ή συλλογική βάση θέτουν σημαντικά ερωτήματα για τις ψυχολογικές διαστάσεις της κοινωνικής σύγκρουσης και γι’ αυτό που στην κοινωνική ψυχολογία είναι γνωστό ως δι-ομαδικές σχέσεις. Επιλέγεται ως παραδειγματική δι-ομαδική συνθήκη το θέμα του ρατσισμού.

Διεπιστημονικό Σεμινάριο (ΔΣ) «Εκπαίδευση, δικαιώματα και ανισότητες»

Το μάθημα αντλεί από τους θεωρητικούς άξονες του M. Foucault, του G. Agamben, της επιτελεστικής θεωρίας του φύλου (J. Butler) και της κριτικής κοινωνικής ανθρωπολογίας προκειμένου να α) εστιάσει σε μορφές βιοπολιτικής που διέπουν τις μετανεωτερικές κοινωνίες, β) να αναλύσει τις τεχνικές με τις οποίες οι πληθυσμοί καταγράφονται, ελέγχονται και ρυθμίζονται, γ) να υπογραμμίσει νέες, επεξεργασμένες και συχνά άρρητες μορφές ευγονικής, δ) να αναζητήσει τους όρους και τους τρόπους με τους οποίους η βιοπολιτική μετατρέπεται σε θανατοπολιτική, ε) να εστιάσει σε παράγοντες όπως είναι η κοινωνική τάξη, το φύλο, η φυλή, η εθνότητα, η αρτιμέλεια, η θρησκεία, η υγεία, η ηλικία, η σεξουαλικότητα προκειμένου να καταδείξει πως αυτοί συνιστούν αιτίες άνισης μεταχείρισης, διαμορφώνουν ασύμμετρες σχέσεις εξουσίας και συγκροτούν με όρους κοινωνικούς και πολιτικούς ευάλωτες ομάδες και υποκείμενα που εκλαμβάνονται ως κάτι λιγότερο από ανθρώπους.

Υπό αυτό το πρίσμα η έννοια των δικαιωμάτων προσεγγίζεται κριτικά. Τονίζεται ότι ναι μεν ο δικαιωματικός λόγος έφερε στο προσκήνιο τα αιτήματα και τις διεκδικήσεις όσων δεν είχαν φωνή, όμως οι εξαγγελίες περί ισότιμης αναγνώρισης, συμμετοχής και μη διάκρισης περιμένουν σε πολλές περιπτώσεις να γίνουν πράξη.

Υπό αυτό το πρίσμα οι εισηγήσεις του σεμιναρίου αναφέρονται σε πληθυσμούς/ομάδες που βιώνουν διακρίσεις, ανισότητες και αποκλεισμούς και τα δικαιώματα αποτελούν για αυτές ένα μακρινό όραμα (εθνότητες, μετανάστες, άτομα ΑΜΕΑ, άτομα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, παιδιά, γυναίκες, χρόνια ψυχικά πάσχοντες, φυλακισμένοι). Τέλος δίνεται έμφαση στην αναπαραγωγή στερεοτύπων και προκαταλήψεων για τις εν λόγω ομάδες, γεγονός που υποθάλπει τον ρατσισμό, την ομοφοβία, το σεξισμό και τις πρακτικές που απορρέουν από αυτούς.

Άρθρο 8.
ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

8.1 Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο εξάμηνα σπουδών, το χειμερινό και το εαρινό, έκαστο εκ των οποίων περιλαμβάνει τουλάχιστον δεκατρείς (13) εβδομάδες διδασκαλίας και τρεις (3) εβδομάδες εξετάσεων. Τα μαθήματα του χειμερινού και εαρινού εξαμήνου εξετάζονται επαναληπτικώς κατά την περίοδο του Σεπτεμβρίου.

8.2 Σε περίπτωση κωλύματος διεξαγωγής μαθήματος προβλέπεται η αναπλήρωσή του. Η ημερομηνία και η ώρα αναπλήρωσης αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Π.Μ.Σ.

8.3 Η παρακολούθηση των μαθημάτων/εργαστηρίων κ.λπ. είναι υποχρεωτική. Ένας μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια θεωρείται ότι έχει παρακολουθήσει κάποιο μάθημα

(και επομένως έχει δικαίωμα συμμετοχής στις εξετάσεις) μόνο αν έχει παρακολουθήσει τουλάχιστον το 85% των ωρών του μαθήματος. Σε αντίθετη περίπτωση, ο μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια υποχρεούται να παρακολουθήσει εκ νέου το μάθημα κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Σε περίπτωση που το ποσοστό απουσιών φοιτητή/τριας ξεπερνά το 85% στο σύνολο των μαθημάτων, τίθεται θέμα διαγραφής του. Το εν λόγω θέμα εξετάζεται από τη Σ.Ε., η οποία γνωμοδοτεί σχετικά στη Συνέλευση του Τμήματος. Δεν προβλέπεται δυνατότητα απουσίας από το Σεμινάριο της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας.

8.4 Η αξιολόγηση των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών και η επίδοσή τους στα μαθήματα που υποχρεούνται να παρακολουθήσουν στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου με γραπτές ή προφορικές εξετάσεις ή με εκπόνηση εργασιών καθ’ όλη τη διάρκεια του εξαμήνου ή και να στηριχθεί σε ενδιάμεσες εξετάσεις προόδου, γραπτές εργασίες, τελική εργασία στο τέλος του εξαμήνου ή και να εφαρμόσει συνδυασμό όλων των παραπάνω. Ο τρόπος αξιολόγησης ορίζεται από τον/ην διδάσκοντα/ουσα του κάθε μαθήματος. Κατά τη διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων, ως μεθόδων αξιολόγησης, εξασφαλίζεται υποχρεωτικά το αδιάβλητο της διαδικασίας. Η βαθμολόγηση γίνεται στην κλίμακα 1-10 με ενδιάμεση στρογγυλοποίηση στο μισό βαθμό (0,5). Ο ελάχιστος βαθμός επιτυχούς εξέτασης είναι το πέντε (5,00). Τα αποτελέσματα των εξετάσεων ανακοινώνονται από τον διδάσκοντα/τη διδάσκουσα και αποστέλλονται στη Γραμματεία του ΠΜΣ και του Τμήματος μέσα σε τέσσερις (4) εβδομάδες το αργότερο από την εξέταση του μαθήματος. Σε περίπτωση που κατ’ επανάληψη σημειώνεται υπέρβαση του ανωτέρω ορίου από διδάσκοντα/ουσα, ο/η Διευθυντής/ντρια του Π.Μ.Σ. ενημερώνει σχετικά τη Συνέλευση του Τμήματος.

8.5 Το ποσοστό συμμετοχής των εργαστηριακών ασκήσεων, εργασιών και σεμιναρίων στον τελικό βαθμό του κάθε μαθήματος καθορίζεται για κάθε μάθημα ξεχωριστά, έπειτα από εισήγηση του/ης διδάσκοντα/ουσας κάθε μαθήματος και αναγράφεται στον Οδηγό Σπουδών του Π.Μ.Σ.

8.6 Για την αντιμετώπιση έκτακτων αναγκών ή συνθηκών που ανάγονται σε λόγους ανωτέρας βίας δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι αξιολόγησης, όπως η διεξαγωγή γραπτών ή προφορικών εξετάσεων με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.7 Δύναται να εφαρμόζονται εναλλακτικές μέθοδοι για την αξιολόγηση φοιτητών/τριών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μετά από απόφαση της Σ.Ε και εισήγηση της επιτροπής ΑμεΑ του Τμήματος και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές οδηγίες της Μονάδας Προσβασιμότητας Φοιτητών με αναπηρία.

8.8 Η αξιολόγηση των φοιτητών/τριών των προγραμμάτων σπουδών δεύτερου κύκλου που οργανώνονται με μεθόδους εξ αποστάσεως εκπαίδευσης δύναται να πραγματοποιείται με εξ αποστάσεως εξετάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι εξασφαλίζεται το αδιάβλητο της διαδικασίας της αξιολόγησης.

8.9 Στις περιπτώσεις ασθένειας ή ανάρρωσης από βαριά ασθένεια συνιστάται ο/η διδάσκων/ουσα να διευκολύνει, με όποιον τρόπο θεωρεί ο/η ίδιος/α πρόσφορο, τον/την φοιτητή/τρια (π.χ. προφορική εξ αποστάσεως εξέταση). Κατά τις προφορικές εξετάσεις ο/η διδάσκων/ουσα εξασφαλίζει ότι δεν θα παρευρίσκεται μόνος του/της με τον/την εξεταζόμενο/η φοιτητή/τρια.

8.10 Μαθήματα στα οποία κάποιος δεν έλαβε προβιβάσιμο βαθμό, οφείλει να τα επαναλάβει.

8.11 Διόρθωση βαθμού επιτρέπεται, εφόσον έχει εμφιλοχωρήσει προφανής παραδρομή ή αθροιστικό σφάλμα, ύστερα από έγγραφο του/της αρμόδιου διδάσκοντα/ουσας και απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος.

8.12 Αν ο φοιτητής/τρια αποτύχει περισσότερες από τρεις (3) φορές στο ίδιο μάθημα, ακολουθείται η διαδικασία που ορίζει η ισχύουσα νομοθεσία.

8.13 Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για δύο (2) χρόνια. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και με ευθύνη της Συνέλευσης του Τμήματος συντάσσεται σχετικό πρακτικό και καταστρέφονται - εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

8.14 Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών λαμβάνεται υπόψη η βαρύτητα που έχει κάθε μάθημα στο πρόγραμμα σπουδών και η οποία εκφράζεται με τον αριθμό των πιστωτικών μονάδων (ECTS). Ο αριθμός των πιστωτικών μονάδων (ECTS) του μαθήματος αποτελεί ταυτόχρονα και τον συντελεστή βαρύτητας αυτού του μαθήματος. Για τον υπολογισμό του βαθμού του τίτλου σπουδών πολλαπλασιάζεται ο βαθμός κάθε μαθήματος με τον αντίστοιχο αριθμό των πιστωτικών μονάδων (του μαθήματος) και το συνολικό άθροισμα των επιμέρους γινομένων διαιρείται με το σύνολο των πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για την απόκτηση του τίτλου. Ο υπολογισμός αυτός εκφράζεται με τον ακόλουθο μαθηματικό τύπο:

$$\textbf{Βαθμός πτυχίου/διπλώματος} = \left(\sum_{\kappa=1}^{N} \textbf{ΒΜ}_{\kappa} \cdot \textbf{ΠΜ}_{\kappa}\right)/\textbf{ΣΠΜ}$$

όπου:

Ν = αριθμός μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών

ΒΜκ = βαθμός του μαθήματος κ

ΠΜκ = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων για τη λήψη του αντίστοιχου τίτλου σπουδών.

Για την απόκτηση Δ.Μ.Σ. κάθε μεταπτυχιακός/η φοιτητής/τρια οφείλει να παρακολουθήσει και να εξεταστεί επιτυχώς στο σύνολο των υποχρεωτικών και τον απαιτούμενο αριθμό των επιλεγόμενων από τα προσφερόμενα μαθήματα του Π.Μ.Σ. και να εκπονήσει μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία, συγκεντρώνοντας έτσι εκατόν είκοσι (120) ECTS.

Άρθρο 9.
ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

9.1 Η ανάθεση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας (ΜΔΕ) γίνεται στην αρχή του τρίτου εξαμήνου μετά την

παρακολούθηση τουλάχιστον δύο εκ των τριών υποχρεωτικών μαθημάτων και όλων των μαθημάτων επιλογής του πρώτου έτους και την επιτυχή εξέταση σε αυτά.

9.2 Η ΜΔΕ πρέπει να είναι ατομική, πρωτότυπη, να έχει ερευνητικό χαρακτήρα και να συντάσσεται σύμφωνα με τις οδηγίες συγγραφής που είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του κάθε Π.Μ.Σ.

9.3 Ύστερα από αίτηση του/της υποψηφίου/ας στην οποία αναγράφεται ο προτεινόμενος τίτλος της διπλωματικής εργασίας, ο/η επιβλέπων/ουσα και επισυνάπτεται περίληψη της προτεινόμενης εργασίας, η Συντονιστική Επιτροπή ορίζει τον/την επιβλέποντα/ουσα αυτής και συγκροτεί την τριμελή εξεταστική επιτροπή για την έγκριση της εργασίας, ένα από τα μέλη της οποίας είναι και ο/η επιβλέπων/ουσα. Η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας μπορεί να είναι η αγγλική ή η ελληνική και ορίζεται μαζί με τον ορισμό του θέματος.

Το αντικείμενο της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας εντάσσεται στο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ και πρέπει να είναι πρωτότυπο. Η διπλωματική εργασία μπορεί να είναι είτε βιβλιογραφική έρευνα και μελέτη ενός θεωρητικού ζητήματος, είτε ερευνητική εργασία. Επίσης μετά από έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή και της συντονιστικής επιτροπής, μπορεί να περιλαμβάνει πρακτική άσκηση στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η εκπόνηση της διπλωματικής εργασίας υποστηρίζεται από σχετικό με τη ΜΔΕ σεμινάριο, καθώς και εργαστήριο μεθοδολογίας με αντικείμενο την ανάλυση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων.

Η έκτασή της κυμαίνεται από 17.000 έως 20.000 λέξεις χωρίς τα παραρτήματα. Περιλαμβάνει υποχρεωτικά σύντομη περιγραφή του περιεχομένου (περίληψη) στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Η εργασία πρέπει να είναι δακτυλογραφημένη, σε διάστιχο 1.5, μέγεθος γραμματοσειράς 12 (Arial ή Calibri) και σελίδες μεγέθους Α4. Στο εξώφυλλο αναγράφεται το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, το όνομα του/της ΜΦ, το όνομα του/ης επιβλέποντος/ουσας, ο τίτλος της Μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας, και το ακαδημαϊκό έτος. Η εργασία ολοκληρώνεται και υποβάλλεται για κρίση στο τέλος του Δ’ εξαμήνου σπουδών. Κατατίθεται σε ηλεκτρονική μορφή.

9.4 Ο τίτλος της εργασίας μπορεί να οριστικοποιηθεί κατόπιν αίτησης του/ης φοιτητή/τριας και σύμφωνης γνώμης του/ης επιβλέποντος/ουσας προς τη Συντονιστική Επιτροπή του Π.Μ.Σ. Στην αίτηση πρέπει να υπάρχει και συνοπτική δικαιολόγηση της αλλαγής.

9.5 Για να εγκριθεί η εργασία ο/η φοιτητής/τρια οφείλει να την υποστηρίξει ενώπιον της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής.

9.6 Ο/Η Επιβλέπων/ουσα και τα μέλη της τριμελούς εξεταστικής επιτροπής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζονται από τις κατωτέρω κατηγορίες που έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.:

α) Μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμοι Καθηγητές ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενοι καθηγητές,

δ) εντεταλμένοι διδάσκοντες,

ε) επισκέπτες καθηγητές ή επισκέπτες ερευνητές,

στ) ερευνητές και ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α’ 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής.

Με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής δύναται να ανατίθεται η επίβλεψη διπλωματικών εργασιών και σε μέλη Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.Τ.Ε.Π. και Ε.ΔΙ.Π. του Τμήματος, που δεν έχουν αναλάβει διδακτικό έργο στο Π.Μ.Σ.

9.7 Οι μεταπτυχιακές διπλωματικές εργασίες εφόσον εγκριθούν από την εξεταστική επιτροπή, αναρτώνται υποχρεωτικά στο Ψηφιακό Αποθετήριο «ΠΕΡΓΑΜΟΣ», σύμφωνα με τις αποφάσεις της Συγκλήτου του ΕΚΠΑ.

9.8 Εφόσον η Μ.Δ.Ε. περιέχει πρωτότυπα αποτελέσματα μη δημοσιευμένα, δύναται, κατόπιν αιτήσεως του/της επιβλέποντος/ουσας, η οποία συνυπογράφεται από τον/την μεταπτυχιακό φοιτητή/τρια, να δημοσιευθούν στην ιστοσελίδα μόνο οι περιλήψεις, και το πλήρες κείμενο να δημοσιευθεί αργότερα.

Άρθρο 10.
ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ

10.1 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες έχουν όλα τα δικαιώματα και τις παροχές που προβλέπονται και για τους φοιτητές του πρώτου κύκλου σπουδών, έως και τη λήξη τυχόν χορηγηθείσας παράτασης φοίτησης, πλην του δικαιώματος παροχής δωρεάν διδακτικών συγγραμμάτων.

10.2 Το Ίδρυμα εξασφαλίζει στους/ις φοιτητές/τριες με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες προσβασιμότητα στα προτεινόμενα συγγράμματα και τη διδασκαλία (https://access.uoa.gr/).

10.3 Το Γραφείο Διασύνδεσης του ΕΚΠΑ παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη φοιτητών σε θέματα σπουδών και επαγγελματικής αποκατάστασης (https://www.career.uoa.gr/ypiresies/).

10.4 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καλούνται να συμμετέχουν και να παρακολουθούν σεμινάρια ερευνητικών ομάδων, συζητήσεις βιβλιογραφικής ενημέρωσης, επισκέψεις εργαστηρίων, συνέδρια/ημερίδες με γνωστικό αντικείμενο συναφές με αυτό του Π.Μ.Σ., διαλέξεις ή άλλες επιστημονικές εκδηλώσεις του Π.Μ.Σ. κ.ά.

10.5 Η Συνέλευση του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία, μετά την εισήγηση της Σ.Ε., δύναται να αποφασίσει τη διαγραφή μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών εάν:

• Υπερβούν το ανώτατο όριο απουσιών,

• έχουν αποτύχει στην εξέταση μαθήματος ή μαθημάτων και δεν έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το πρόγραμμα, σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην παρούσα απόφαση,

• έχουν αποτύχει κατά την εξέταση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας,

• υπερβούν τη μέγιστη χρονική διάρκεια φοίτησης στο Π.Μ.Σ., όπως ορίζεται στην παρούσα απόφαση,

• έχουν παραβιάσει τις κείμενες διατάξεις όσον αφορά την αντιμετώπιση πειθαρχικών παραπτωμάτων από τα αρμόδια πειθαρχικά Όργανα,

• δεν καταβάλλουν το προβλεπόμενο τέλος φοίτησης,

• υποβάλουν αίτηση διαγραφής οι ίδιοι.

10.6 Σε περίπτωση που μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια διαγραφεί από το Π.Μ.Σ., μπορεί να αιτηθεί χορήγηση βεβαίωσης για τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί επιτυχώς.

10.7 Οι φοιτητές/τριες μπορούν να συμμετέχουν σε διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριων, όπως το πρόγραμμα ERASMUS + ή CIVIS, κατά την κείμενη νομοθεσία. Στην περίπτωση αυτή ο μέγιστος αριθμός ECTS που μπορούν να αναγνωρίσουν είναι τριάντα (30). Η δυνατότητα αυτή παρέχεται μετά το Β’ εξάμηνο σπουδών τους. Οι φοιτητές/τριες θα πρέπει να κάνουν αίτηση προς τη Σ.Ε. και να ακολουθήσουν τους όρους του προγράμματος.

Το Π.Μ.Σ. μπορούν να το παρακολουθήσουν και φοιτητές/τριες από διεθνή προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών/τριών, όπως το πρόγραμμα ERASMUS+, σύμφωνα με τις συναφθείσες συνεργασίες.

10.8 Οι φοιτητές/τριες μπορούν να επιλέξουν έως ένα (1) μάθημα επιλογής από άλλο ΠΜΣ του ΕΚΠΑ ή άλλων ΑΕΙ. Εφόσον το επιθυμούν, οφείλουν να κάνουν σχετική αίτηση στη Συντονιστική Επιτροπή του ΠΜΣ, η οποία θα την εξετάσει και θα μπορεί να την απορρίψει, σε περίπτωση που το προτεινόμενο μάθημα δεν εμπίπτει στα γνωστικά αντικείμενα του ΠΜΣ.

10.9 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες του Ε.Κ.Π.Α. δύνανται να εγγραφούν σε Π.Μ.Σ. του ιδίου ή άλλων Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή της αλλοδαπής στο πλαίσιο εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων συνεργασίας σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

10.10 Είναι δυνατή η παράλληλη φοίτηση σε προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών και σε μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών ή σε δύο (2) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών του ίδιου ή άλλου Τμήματος, του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

10.11 Στο τέλος κάθε εξαμήνου πραγματοποιείται αξιολόγηση κάθε μαθήματος και κάθε διδάσκοντος/ουσας από τους/ις μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες (βλ. άρθρο 17).

10.12 Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες μπορούν να αιτηθούν την έκδοση παραρτήματος διπλώματος στην ελληνική και την αγγλική γλώσσα.

10.13 Για τη συμμετοχή τους στο Π.Μ.Σ. «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες καταβάλλουν τέλη φοίτησης που ανέρχονται στο ποσό των 750 ευρώ ανά εξάμηνο. Η καταβολή του τέλους γίνεται στην αρχή κάθε εξαμήνου. Στην περίπτωση χορήγησης παράτασης ενός εξαμήνου για την ολοκλήρωση της Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας, το ειδικό τέλος φοίτησης για το επιπλέον εξάμηνο φοίτησης ορίζεται σε 500 ευρώ εφάπαξ.

Άρθρο 11.
ΑΠΑΛΛΑΓΗ ΔΙΔΑΚΤΡΩΝ

11.1 Απαλλάσσονται από τα τέλη φοίτησης, οι φοιτητές/τριες Π.Μ.Σ., που πληρούν τα οικονομικά ή κοινωνικά κριτήρια και τις προϋποθέσεις αριστείας κατά τον πρώτο κύκλο σπουδών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Η απαλλαγή αυτή παρέχεται για τη συμμετοχή σε ένα μόνο Π.Μ.Σ. Σε κάθε περίπτωση, οι απαλλασσόμενοι/ες φοιτητές/τριες δεν ξεπερνούν το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού αριθμού των φοιτητών/τριων που εισάγονται στο Π.Μ.Σ. ανά ακαδημαϊκό έτος.

11.2 Η αίτηση για απαλλαγή από τα τέλη φοίτησης υποβάλλεται μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας επιλογής των φοιτητών/τριών των Π.Μ.Σ. Η οικονομική κατάσταση υποψηφίου/ας σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο μη επιλογής σε Π.Μ.Σ.

11.3 Δεν δικαιούνται απαλλαγή όσοι λαμβάνουν υποτροφία από άλλη πηγή, ούτε οι πολίτες χωρών εκτός Ε.Ε.

11.4 Η εξέταση των κριτηρίων περί απαλλαγής από τα τέλη φοίτησης πραγματοποιείται από τη Συνέλευση του Τμήματος και εκδίδεται αιτιολογημένη απόφαση περί αποδοχής ή απόρριψης της αίτησης.

11.5 Εφόσον η ισχύουσα νομοθεσία θέτει ηλικιακό κριτήριο, συνιστάται, για λόγους χρηστής διοίκησης και ίσης μεταχείρισης, ως ημερομηνία γέννησης των φοιτητών/τριών να θεωρείται η 31η Δεκεμβρίου του έτους γέννησης.

11.6 Τα μέλη των κατηγοριών Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π., που γίνονται δεκτοί ως υπεράριθμοι σύμφωνα με τη διάταξη 4.3 της παρούσας απόφασης, απαλλάσσονται από την καταβολή διδάκτρων.

11.7 Σε περίπτωση που φοιτούν ταυτόχρονα σε Π.Μ.Σ. του Ιδρύματος μέλη της ίδιας οικογένειας μέχρι β’ βαθμού συγγένειας εξ αίματος ή εξ αγχιστείας υπάρχει η δυνατότητα να παρέχεται μείωση στα καταβαλλόμενα τέλη φοίτησης κατά 50%.

Άρθρο 12.
ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΚΑΙ ΒΡΑΒΕΙΑ

Χορήγηση υποτροφίας αριστείας

Προβλέπεται η χορήγηση μίας υποτροφίας ύψους επτακοσίων πενήντα ευρώ (750 €). Η υποτροφία χορηγείται με κριτήριο την επίδοση στα μαθήματα του πρώτου έτους σπουδών εφόσον πληρούνται τα παρακάτω εισοδηματικά κριτήρια. Οι υποψήφιοι/ιες δεν πρέπει να κατέχουν έμμισθη θέση στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ούτε να λαμβάνουν υποτροφία από οποιοδήποτε άλλο φορέα για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα.

Υποψήφιοι/-ες μπορούν να είναι φοιτητές/-τριες του δευτέρου έτους σπουδών που έχουν ολοκληρώσει το ήμισυ της κανονικής διάρκειας φοίτησης υπό την προϋπόθεση ότι το εισόδημά τους δεν υπερβαίνει:

α. το ποσόν των 20.000 € για υποψήφιους/ες οι οποίοι υποβάλλουν ατομική δήλωση εισοδήματος. Εφόσον στην δήλωση εισοδήματος εμφανίζονται βαρύνοντα μέλη (παιδιά) το ποσόν αυτό επαυξάνεται κατά 5.000 € για κάθε βαρύνον μέλος.

β. το ποσόν των 35.000 € για υποψήφιους/ες οι οποίοι υποβάλλουν οικογενειακή δήλωση εισοδήματος.

Εφόσον στη δήλωση εισοδήματος εμφανίζονται βαρύνοντα μέλη (παιδιά) το ποσόν αυτό επαυξάνεται κατά 5.000 € για κάθε βαρύνον μέλος.

Στην περίπτωση που το ατομικό εισόδημα είναι χαμηλότερο των 5.000 € απαιτείται να προσκομιστεί και το εκκαθαριστικό σημείωμα φορολογίας εισοδήματος των γονέων, εφόσον οι γονείς υποβάλλουν δήλωση.

Οι ενδιαφερόμενοι/ες υποβάλλουν αίτηση στη Γραμματεία συνοδευόμενη από αντίγραφο εκκαθαριστικού σημειώματος φορολογίας εισοδήματος. Οι αιτήσεις εξετάζονται από τη ΣΕ. Η κατάταξη γίνεται με βάση τον γενικό βαθμό των υποψηφίων στα μαθήματα του πρώτου έτους. Η υποτροφία χορηγείται στον/ην πρώτο/η στην κατάταξη. Οι αιτήσεις που δεν εμπίπτουν στα παραπάνω εισοδηματικά όρια (υπερβαίνουν δηλαδή τα ανωτέρω οριζόμενα κατά περίπτωση ποσά) δεν λαμβάνονται υπόψη για την κατάταξη.

Κριτήρια

- βαθμολογική επίδοση στα μαθήματα (με μέσο όρο μεγαλύτερο ή ίσο του οκτώ)
- επιτυχής ολοκλήρωση όλων των μαθημάτων σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών
- ατομικό και οικογενειακό εισόδημα.

Σε περίπτωση ισοβαθμίας και σύμπτωσης εισοδήματος, γίνεται κλήρωση. Σε περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια αποποιηθεί την υποτροφία, παρέχεται στον/στην επόμενο/η στη σειρά κατάταξης.

Διαδικασία

Οι φοιτητές/τριες μετά την πρόσκληση υποβάλλουν στη Γραμματεία του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία αίτηση συνοδευόμενη υποχρεωτικά από τα κατωτέρω δικαιολογητικά:

1) Αναλυτική βαθμολογία,

2) υπεύθυνη δήλωση, υπογεγραμμένη μέσω της πλατφόρμας govgr, με το εξής κείμενο: «Δεν κατέχω έμμισθη θέση στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα ούτε λαμβάνω υποτροφία από οποιοδήποτε άλλο φορέα για το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα»,

3) πρόσφατο εκκαθαριστικό εφορίας (ατομικό και οικογενειακό).

Η Σ.Ε του ΠΜΣ εξετάζει τις υποψηφιότητες και εισηγείται στη Συνέλευση του Τμήματος, η οποία αποφασίζει σχετικά.

Μέσος Όρος: Σε όλες τις περιπτώσεις απονομής υποτροφιών ή βραβείων ο μέσος όρος υπολογίζεται από τον τύπο:

$$\text{Μέσος Όρος} = \left(\sum_{\kappa=1}^{N} \text{ΒΜ}_{\kappa} \cdot \text{ΠΜ}_{\kappa}\right)/\text{ΣΠΜ}$$

όπου:

Ν = αριθμός μαθημάτων των εξαμήνων κατά περίπτωση,

ΒΜκ= βαθμός του μαθήματος κ,

ΠΜκ = πιστωτικές μονάδες του μαθήματος κ,

ΣΠΜ = σύνολο πιστωτικών μονάδων του/των εξαμήνου(ων) κατά περίπτωση.

Άρθρο 13.
ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΠΜΣ

13.1 Για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθενται αίθουσες διδασκαλίας και σεμιναρίων, αμφιθέατρα εξοπλισμένα με οπτικοακουστικά μέσα και εργαστήρια του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία της Σχολής Επιστημών της Αγωγής.

13.2 Η διοικητική και γραμματειακή υποστήριξη του Π.Μ.Σ. γίνεται από τη Γραμματεία του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

13.3 Η χρηματοδότηση του Π.Μ.Σ. μπορεί να προέρχεται από:

α) τέλη φοίτησης,

β) δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις,

γ) κληροδοτήματα,

δ) πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα,

ε) ιδίους πόρους του Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και

στ) τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων,

ζ) κάθε άλλη νόμιμη πηγή.

13.4 Η καταβολή των τελών φοίτησης πραγματοποιείται από τον ίδιο τον/την φοιτητή/τρια ή από τρίτο φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του/της φοιτητή/τριας, εφόσον αυτό προβλέπεται στην απόφαση ίδρυσης του Π.Μ.Σ.

13.5 Η διαχείριση των πόρων των Π.Μ.Σ. του Α.Ε.Ι. πραγματοποιείται από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) του Ε.Κ.Π.Α.

13.6 Οι πόροι των Π.Μ.Σ. κατανέμονται ως εξής:

α) Ποσό που αντιστοιχεί στο τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών εσόδων που προέρχονται από τέλη φοίτησης παρακρατείται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. Στο ποσό αυτό συμπεριλαμβάνεται το ποσοστό παρακράτησης υπέρ του Ε.Λ.Κ.Ε. για την οικονομική διαχείριση των Π.Μ.Σ. Όταν τα έσοδα του Π.Μ.Σ. προέρχονται από δωρεές, χορηγίες και πάσης φύσεως οικονομικές ενισχύσεις, κληροδοτήματα ή πόρους από ερευνητικά έργα ή προγράμματα, πραγματοποιείται η παρακράτηση υπέρ Ε.Λ.Κ.Ε. που ισχύει για τα έσοδα από αντίστοιχες πηγές χρηματοδότησης,

β) το υπόλοιπο ποσό των συνολικών εσόδων του Π.Μ.Σ. διατίθεται για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών του Π.Μ.Σ.

Άρθρο 14.
ΑΝΑΘΕΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΣΤΟ Π.Μ.Σ.

14.1 Το διδακτικό έργο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) ανατίθεται, κατόπιν απόφασης της Συνέλευσης στις ακόλουθες κατηγορίες διδασκόντων:

α) μέλη Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.), Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (Ε.ΔΙ.Π.) και Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (Ε.Τ.Ε.Π.) του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) ή Ανώτατου Στρατιωτικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (Α.Σ.Ε.Ι.), με πρόσθετη απασχόληση πέραν των νόμιμων υποχρεώσεών τους, αν το Π.Μ.Σ. έχει τέλη φοίτησης,

β) ομότιμους καθηγητές/τριες ή αφυπηρετήσαντα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλου Α.Ε.Ι.,

γ) συνεργαζόμενους/ες καθηγητές/τριες,

δ) εντεταλμένους/ες διδάσκοντες/ουσες,

ε) επισκέπτες καθηγητές/τριες ή επισκέπτες ερευνητές/τριες,

στ) ερευνητές και ειδικούς λειτουργικούς επιστήμονες ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α’ 258) ή λοιπών ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της ημεδαπής ή αλλοδαπής,

ζ) επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις και σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

14.2 Όλες οι κατηγορίες διδασκόντων/ουσών δύνανται να αμείβονται αποκλειστικά από τους πόρους του Π.Μ.Σ. Δεν επιτρέπεται η καταβολή αμοιβής ή άλλης παροχής από τον κρατικό προϋπολογισμό ή το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων. Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, καθορίζεται το ύψος της αμοιβής κάθε διδάσκοντος/ουσας. Ειδικώς οι διδάσκοντες/ουσες που έχουν την ιδιότητα μέλους Δ.Ε.Π. δύνανται να αμείβονται επιπρόσθετα για έργο που προσφέρουν προς το Π.Μ.Σ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους, όπως ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου 155 του ν. 4957/2022. Το τελευταίο εδάφιο εφαρμόζεται αναλογικά και για τα μέλη Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.ΕΠ., εφόσον εκπληρώνουν τις ελάχιστες εκ του νόμου υποχρεώσεις τους.

14.3 Με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος δύναται να ανατίθεται επικουρικό διδακτικό έργο στους υποψήφιους διδάκτορες του Τμήματος, υπό την επίβλεψη διδάσκοντος/ουσας του Π.Μ.Σ.

14.4 Η ανάθεση του διδακτικού έργου του Π.Μ.Σ. πραγματοποιείται με απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος, κατόπιν εισήγησης της Συντονιστικής Επιτροπής του Π.Μ.Σ.

Οι αποφάσεις της Συνέλευσης του Τμήματος για την κατανομή του διδακτικού έργου περιλαμβάνουν υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

α) το ονοματεπώνυμο του/ης διδάσκοντα/ουσας,

β) την ιδιότητά του/ης (π.χ. μέλος Δ.Ε.Π., Ε.Ε.Π., Ε.ΔΙ.Π., Ε.Τ.Ε.Π. κ.ά.),

γ) το είδος του διδακτικού έργου που ανατίθεται ανά διδάσκοντα/ουσα (μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο),

δ) τον αριθμό των ωρών διδασκαλίας ανά μάθημα, σεμινάριο ή εργαστήριο.

14.5 Η κατανομή του διδακτικού έργου πραγματοποιείται πριν από την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους τόσο για το χειμερινό όσο και για το εαρινό εξάμηνο. Σε περίπτωση που η κατανομή του διδακτικού έργου δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί ταυτόχρονα και για τα δύο ακαδημαϊκά εξάμηνα, η απόφαση θα λαμβάνεται πριν από την έναρξη του κάθε ακαδημαϊκού εξαμήνου. Με αιτιολογημένη απόφαση της Συνέλευσης του Τμήματος η ανάθεση διδακτικού έργου δύναται να τροποποιείται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

14.6 Οι διδάσκοντες/ουσες, κατά το χρονικό διάστημα που τελούν σε καθεστώς εκπαιδευτικής άδειας ή αναστολής καθηκόντων, δύνανται να παρέχουν διδακτικό έργο προς το Π.Μ.Σ., εάν κρίνουν ότι το πρόγραμμά τους το επιτρέπει, υπό την προϋπόθεση βεβαίως ότι βάσει των συντρεχουσών συνθηκών τούτο είναι ουσιαστικά και πρακτικά εφικτό, ζήτημα το οποίο πρέπει κατά περίπτωση να κριθεί αρμοδίως.

Άρθρο 15.
ΑΠΟΝΟΜΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΣ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

15.1 Ο/Η φοιτητής/τρια ολοκληρώνει τις σπουδές για την απόκτηση Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.) με τη συμπλήρωση του ελάχιστου αριθμού μαθημάτων και πιστωτικών μονάδων που απαιτούνται για τη λήψη του Δ.Μ.Σ., καθώς και την επιτυχή ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας. Η Συνέλευση διαπιστώνει την ολοκλήρωση των σπουδών προκειμένου να χορηγηθεί το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ.).

15.2 Με την ολοκλήρωση της ανωτέρω διαδικασίας χορηγείται στον/η μεταπτυχιακό/η φοιτητή/ρια βεβαίωση περάτωσης σπουδών, χάνεται η φοιτητική του/ης ιδιότητα και παύει η συμμετοχή του/ης στα συλλογικά όργανα διοίκησης του Πανεπιστημίου.

15.3 Το Δ.Μ.Σ. πιστοποιεί την επιτυχή αποπεράτωση των σπουδών και αναγράφει βαθμό, με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων, κατά την ακόλουθη κλίμακα: Άριστα (8,5 έως 10), Λίαν Καλώς (6,5 έως 8,5 μη συμπεριλαμβανομένου) και Καλώς (5 έως 6,5 μη συμπεριλαμβανομένου).

15.4 Ο τύπος του Δ.Μ.Σ. ανά είδος Π.Μ.Σ. είναι κοινός για όλα τα Τμήματα και τις Σχολές του Ε.Κ.Π.Α. και περιλαμβάνεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ιδρύματος.

15.5 Στο πλαίσιο του Π.Μ.Σ. απονέμεται Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στην «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα».

Άρθρο 16.
ΟΡΚΩΜΟΣΙΑ

16.1 Η ορκωμοσία δεν αποτελεί συστατικό τύπο της επιτυχούς περάτωσης των σπουδών, είναι όμως αναγκαία προϋπόθεση για τη χορήγηση του εγγράφου τίτλου του διπλώματος. Η καθομολόγηση γίνεται στο πλαίσιο της Συνέλευσης του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία και σε χώρο του Τμήματος, παρουσία του/ης Διευθυντή/ντριας του Π.Μ.Σ., του/της Προέδρου του Τμήματος ή του/της Αναπληρωτή/τριας του/της και, κατά τις δυνατότητες, ενδεχομένως εκπροσώπου του Πρυτάνεως.

16.2 Αίτημα για τελετή ορκωμοσίας μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών στη Μεγάλη Αίθουσα Τελετών του Κεντρικού κτιρίου εξετάζεται κατά περίπτωση από τον Πρύτανη, βάσει εκτίμησης των εκάστοτε δυνατοτήτων και του αριθμού των ορκιζόμενων που θα δηλώνεται από τη Γραμματεία του Π.Μ.Σ. στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης και Έρευνας.

16.3 Οι μεταπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, που έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς το Π.Μ.Σ., σε εξαιρετικές περιπτώσεις (σπουδές, διαμονή ή εργασία στο εξωτερικό, λόγοι υγείας κ.λπ.), μπορούν να αιτηθούν στη Γραμματεία του Τμήματος εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης. Η εξαίρεση από την υποχρέωση καθομολόγησης

εγκρίνεται από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος και τον Αντιπρύτανη Ακαδημαϊκών, Διεθνών Σχέσεων και Εξωστρέφειας.

Άρθρο 17.
ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ Π.Μ.Σ.

17.1 Αξιολόγηση από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης

Το Π.Μ.Σ. αξιολογείται στο πλαίσιο της περιοδικής αξιολόγησης/πιστοποίησης του Τμήματος που διοργανώνεται από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.). Στο πλαίσιο αυτό αξιολογείται η συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε από κάθε Π.Μ.Σ., ο βαθμός εκπλήρωσης των στόχων που είχαν τεθεί κατά την ίδρυσή του, η βιωσιμότητά του, η απορρόφηση των αποφοίτων στην αγορά εργασίας, ο βαθμός συμβολής του στην έρευνα, η εσωτερική αξιολόγησή του από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές/τριες, η σκοπιμότητα παράτασης της λειτουργίας του, καθώς και λοιπά στοιχεία σχετικά με την ποιότητα του έργου που παράγεται και τη συμβολή του στην εθνική στρατηγική για την ανώτατη εκπαίδευση.

Αν το Π.Μ.Σ. κατά το στάδιο της αξιολόγησής του κριθεί ότι δεν πληροί τις προϋποθέσεις συνέχισης της λειτουργίας του, λειτουργεί μέχρι την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων φοιτητών/τριών σύμφωνα με την απόφαση ίδρυσης και τον κανονισμό μεταπτυχιακών και διδακτορικών προγραμμάτων σπουδών.

17.2 Εσωτερική αξιολόγηση

Η εσωτερική αξιολόγηση των ΠΜΣ πραγματοποιείται σε ετήσια βάση από τη Μονάδα Διασφάλισης Ποιότητας (ΜΟ.ΔΙ.Π.) του Ιδρύματος. Στη διαδικασία της εσωτερικής αξιολόγησης συμμετέχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση των ενεργειών και των δράσεων του ΠΜΣ και πιο συγκεκριμένα, οι φοιτητές/τριες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού, το προσωπικό διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης και τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

Η διαδικασία εσωτερικής αξιολόγησης πραγματοποιείται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, το Εσωτερικό Σύστημα Διασφάλισης Ποιότητας του Ιδρύματος, τις οδηγίες και τα πρότυπα της ΕΘΑΑΕ.

Η εσωτερική αξιολόγηση των ΠΜΣ περιλαμβάνει την αποτίμηση του διδακτικού έργου, καθώς και όλων των ακαδημαϊκών λειτουργιών και δράσεων του.

Αναλυτικότερα αξιολογούνται:

α) Το περιεχόμενο του Προγράμματος Σπουδών σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έρευνα στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο του ΠΜΣ, έτσι ώστε να εξασφαλίζεται ο σύγχρονος χαρακτήρας του ΠΜΣ,

β) ο φόρτος εργασίας των μαθημάτων, καθώς και η πορεία και η ολοκλήρωση των μεταπτυχιακών σπουδών από τους/ις φοιτητές/τριες,

γ) ο βαθμός ικανοποίησης των προσδοκιών των φοιτητών/τριών από το Πρόγραμμα Σπουδών, τις προσφερόμενες υπηρεσίες υποστήριξης των σπουδών τους και το μαθησιακό περιβάλλον,

δ) τα μαθήματα του Προγράμματος σε εξαμηνιαία βάση μέσω ερωτηματολογίων που συμπληρώνουν οι φοιτητές/τριες του ΠΜΣ,

ε) οι διαδικασίες εσωτερικής αξιολόγησης που εφαρμόζονται στο ΠΜΣ ΕΑΔ σε επίπεδο αποτελεσματικότητας και συμμόρφωσης με το ΕΣΔΠ του Ιδρύματος,

στ) οι μεταβαλλόμενες ανάγκες της κοινωνίας, της αγοράς εργασίας και η προσαρμογή του περιεχομένου και των διαδικασιών του ΠΜΣ ΕΑΔ σε αυτές.

Η διαδικασία της ετήσιας Εσωτερικής Αξιολόγησης αναδεικνύει τα δυνατά και αδύνατα στοιχεία της λειτουργίας του ΠΜΣ και στοχεύει μεταξύ άλλων στην θέσπιση νέων στόχων και την αντιστοίχιση τους με τα επιθυμητά επίπεδα ποιότητας. Ένα ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα των διαδικασιών της ετήσιας περιοδικής αξιολόγησης του ΠΜΣ, (με κάποιες αποκλίσεις εξαιτίας ειδικών παραγόντων και συνθηκών που λαμβάνουν χώρα τη συγκεκριμένο περίοδο) είναι το εξής:

- Μέχρι 30 Οκτωβρίου: Ετήσιος Προγραμματισμός -Καθορισμός Στόχων.
- Μέχρι 15 Δεκεμβρίου: Ενεργοποίηση Ηλεκτρονικών Ερωτηματολογίων Φοιτητών και Τελειοφοίτων.
- Από 15 Δεκεμβρίου έως 15 Ιανουαρίου: Διενέργεια Εσωτερικής Αξιολόγησης από τους Φοιτητές, τους Τελειόφοιτους και τα μέλη Διδακτικού και Διοικητικού προσωπικού.
- Έως τέλη Φεβρουαρίου: Επεξεργασία Ερωτηματολογίων - Σύνταξη Έκθεσης Εσωτερικής Αποτίμησης.
- Έως 31 Μαρτίου: Δήλωση δεδομένων Ποιότητας για το ΠΜΣ και το Τμήμα στο ΟΠΕΣΠ της ΕΘΑΑΕ.
- Μέχρι 15 Μαΐου: Ενεργοποίηση Ηλεκτρονικών Ερωτηματολογίων Φοιτητών Φοιτητών και Τελειοφοίτων.
- Μέχρι 15 Ιουνίου: (α) Διενέργεια Εσωτερικής Αξιολόγησης από τους Φοιτητές και τους Τελειόφοιτους (β) Συλλογή από τους διδάσκοντες δελτίων μαθημάτων και ειδικού εντύπου όπου αποτυπώνεται η ερευνητική και διδακτική τους δραστηριότητα.
- Από 15 Ιουνίου έως 30 Ιουνίου: (α) Επεξεργασία Ερωτηματολογίων - Σύνταξη Έκθεσης Εσωτερικής Αποτίμησης (β) Επεξεργασία και αποτίμηση δελτίων μαθημάτων και εντύπων ερευνητικής και διδακτικής δραστηριότητας και δημιουργία πινάκων με στατιστικά στοιχεία και ποιοτικά δεδομένα.
- Από 1η Ιουλίου έως 15 Ιουλίου: Εσωτερική Αξιολόγηση από ΜΟΔΙΠ ΕΚΠΑ- Σύνταξη Έκθεσης Ευρημάτων και Καταλόγου ενεργειών βελτίωσης.

Τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης αποτυπώνονται σε ειδικό πρακτικό που συντάσσεται από τη ΜΟ.ΔΙ.Π, στο οποίο περιγράφονται αναλυτικά τα ευρήματα της αξιολόγησης, οι προτεινόμενες βελτιωτικές ενέργειες, το χρονοδιάγραμμα υλοποίηση τους, οι εμπλεκόμενοι σε αυτές και οι απαιτούμενοι πόροι. Εν συνεχεία τα αποτελέσματα της διαδικασίας εσωτερικής αξιολόγησης θα συζητηθούν σε ειδική συνάντηση που θα οργανωθεί από τον Διευθυντή του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών με τους διδάσκοντες και τα μέλη της διοικητικής και τεχνικής υποστήριξης του ΠΜΣ. Τα αποτελέσματα της εν λόγω αξιολόγησης, θα κρίνουν την ανάγκη αναθεώρησης ορισμένων σημαντικών παραμέτρων του προγράμματος όπως αυτά της επικαιροποίησης της ύλης των μαθημάτων, της εισαγωγής εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης, την προσθήκη ή αφαίρεση μαθημάτων του

ΠΜΣ κ.α. Σημαντικοί παράγοντες που θα συζητηθούν και ενδεχομένως θα οδηγήσουν σε αλλαγές είναι οι μεταβολές στο θεσμικό πλαίσιο, τα τρέχοντα δεδομένα και οι προοπτικές του συγκεκριμένου επιστημονικού πεδίου και των εξελίξεων στην αγορά, αλλά και υποδείξεις των φοιτητών και του διδακτικού προσωπικού σχετικά με σημεία που επιδέχονται βελτίωσης.

Η εν λόγω συνάντηση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί πριν την ολοκλήρωση της διαδικασίας καθορισμού των ετήσιων στόχων του ΠΜΣ έτσι ώστε να συμπεριληφθούν τόσο στους ετήσιους στόχους όσο και στις απαιτούμενες ενέργειες οι αλλαγές, ώστε να δρομολογηθούν και να υλοποιηθούν κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους.

Μέσα από αυτή τη διαδικασία αναμένεται να αντιμετωπιστούν με συνεργατικό πνεύμα, δημιουργικά και εποικοδομητικά, αρνητικά-αδύναμα σημεία της δομής του ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» αλλά και της μαθησιακής διαδικασίας. Ειδικά για το δεύτερο σημείο, αυτό των αλλαγών στις μαθησιακές διαδικασίες, τα μέλη του διδακτικού προσωπικού θα πρέπει να τονιστεί ότι έχουν τη δυνατότητα να κρίνουν τυχόν ανάγκες βελτίωσης και να προβούν σε εισηγήσεις στον Διευθυντή του ΠΜΣ για τροποποιήσεις των διδακτικών τους μεθόδων και αλλαγών στο περιεχόμενο των μαθημάτων. Για την ανάγκη αυτή λαμβάνονται υπόψη και οι φοιτητικές μαθησιακές επιδόσεις.

Οι Ετήσιες Εσωτερικές Εκθέσεις Αξιολόγησης, οι δείκτες παρακολούθησης και οι σχετικοί πίνακες προβλέπεται να δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του ΠΜΣ ώστε να διευκολύνεται η διαδικασία πληροφόρησης και η δυνατότητα ανατροφοδότησης όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Επιπροσθέτως όλοι οι εμπλεκόμενοι στην υλοποίηση του ΠΜΣ θα ενημερώνονται μέσω ειδικού κειμένου που θα στέλνεται στους λογαριασμούς του ηλεκτρονικού τους ταχυδρομείου, για τα αποτελέσματα της εσωτερικής αξιολόγησης, τις αλλαγές που επήλθαν στο ΠΜΣ ως αποτέλεσμα των συμπερασμάτων και των ενεργειών βελτίωσης που υιοθετήθηκαν και για την ετήσια στοχοθεσία του νέου έτους.

Μέσω των εν λόγω διαδικασιών εσωτερικής αξιολόγησης το ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα» επιδιώκεται η συνεχής βελτίωση της ποιότητας των σπουδών και των παροχών του προγράμματος, η διασφάλιση της βιωσιμότητας και η επάρκεια των πόρων και των υποδομών που απαιτούνται για την υλοποίηση του, η ανατροφοδότηση των διδασκόντων ώστε να βελτιώσουν την διδακτική του προσέγγιση, και γενικότερα η βελτίωση όλων των διεργασιών βάσει των οποίων υλοποιείται το ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα».

Η αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης και η κοινοποίησή τους ορίζονται στον οικείο Κανονισμό και αποβλέπουν στη βιωσιμότητα του Προγράμματος, το υψηλό επίπεδο σπουδών, τη βελτίωση των παροχών του και την αποδοτικότητα των διδασκόντων του.

Άρθρο 18.
ΧΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Το Π.Μ.Σ. θα λειτουργήσει μέχρι το ακαδημαϊκό έτος 2027-2028 εφόσον πληροί τα κριτήρια της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 19.
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Για όσα θέματα δεν ορίζονται στην ισχύουσα νομοθεσία, στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών και Διδακτορικών Σπουδών του Ε.Κ.Π.Α. ή στην παρούσα απόφαση, αρμόδια να αποφασίσουν είναι τα όργανα του Π.Μ.Σ.

Οι ήδη εγγεγραμμένοι/ες φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους σύμφωνα με τον ισχύοντα κατά την περίοδο εγγραφής τους στο ΠΜΣ Κανονισμό.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρύτανης

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΣΙΑΣΟΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α΄ 131 και π.δ. 29/2018/Α΄58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

• Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αιτήματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση feksales@et.gr.

• Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση feksales@et.gr.

- Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €.
- Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.
- Υπάρχει δυνατότητα ετήσιας συνδρομής οποιουδήποτε τεύχους σε έντυπη μορφή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

Α. Αποστολή των εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**. Σχετικές εγκύκλιοι και οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Τυπογραφείου (**www.et.gr**) στη διαδρομή **Ανακοινώσεις** → **Εγκύκλιοι**.

Β. Κατ’ εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (www.et.gr). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: **Καποδιστρίου 34, 10432 Αθήνα**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)
Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γραφείο 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)
Παραλαβή Δημοσιευτέας Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα έως και Παρασκευή: 8:00 - 13:30

02021280505250020